

I

(Akty, których publikacja jest obowiązkowa)

ROZPORZĄDZENIE KOMISJI (WE) NR 2236/2004

z dnia 29 grudnia 2004 r.

zmieniające rozporządzenie (WE) nr 1725/2003 przyjmujące pewne międzynarodowe standardy rachunkowości zgodnie z rozporządzeniem (WE) nr 1606/2002 Parlamentu Europejskiego i Rady w odniesieniu do międzynarodowych standardów sprawozdawczości finansowej (IFRS) nr 1, 3–5, międzynarodowych standardów rachunkowości (MSR) nr 1, 10, 12, 14, 16–19, 22, 27, 28, 31–41 i interpretacji przez Komitet ds. Interpretacji Standardów (SIC) nr 9, 22, 28–32

(Tekst mający znaczenie dla EOG)

KOMISJA WSPÓLNOT EUROPEJSKICH,

uwzględniając Traktat ustanawiający Wspólnotę Europejską;

uwzględniając rozporządzenie (WE) nr 1606/2002 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 19 lipca 2002 r. w sprawie stosowania międzynarodowych standardów rachunkowości ⁽¹⁾, w szczególności jego art. 3 ust. 1,

a także mając na uwadze, co następuje:

(1) Rozporządzeniem Komisji (WE) nr 1715/2003 ⁽²⁾ przyjęto pewne standardy oraz interpretacje międzynarodowe istniejące w dniu 1 września 2002 r.

(2) W dniu 31 marca 2004 r. Rada Międzynarodowych Standardów Rachunkowości (IASB) opublikowała kolejne 3 nowe standardy, Międzynarodowe Standardy Rachunkowości (MSR) nr 3–5 i dwa zmienione standardy, IAS nr 36 i 38, zawierające ważne zmiany. Nowe standardy uzupełniają „stabilną platformę”, czyli zestaw standardów, które firmy wspólnotowe znajdujące się w spisie muszą stosować w swoich skonsolidowanych sprawozdaniach finansowych od dnia 1 stycznia 2005 r. Celem zmiany było dalsze ulepszenie jakości i spójności istniejących międzynarodowych standardów rachunkowości (MSR) oraz większe zbliżenie standardów na całym świecie.

(3) Konsultacje z ekspertami w tej dziedzinie potwierdzają, że nowe IFRS oraz zmienione MSR spełniają techniczne warunki przyjęcia określone w art. 3 rozporządzenia (WE) nr 1606/2002, w szczególności wymóg służenia europejskiemu dobru publicznemu.

(4) Przyjęcie MSR 36 pociąga za sobą zmiany w MSR 16, przyjętym rozporządzeniem (WE) nr 1725/2003 w celu zapewnienia spójności pomiędzy omawianymi standardami rachunkowości.

(5) Przyjęcie IFRS 3, 4 i 5 pociąga za sobą zmiany w pozostałych międzynarodowych standardach rachunkowości i interpretacjach w celu zapewnienia spójności pomiędzy omawianymi standardami rachunkowości. Wynikające zmiany wpływają na Międzynarodowe Standardy Sprawozdawczości Finansowej (IFRS) nr 1, Międzynarodowe Standardy Rachunkowości (MSR) nr 1, 10, 12, 14, 16–19, 27, 28, 31–34, 36–41 i interpretacje wydane przez Komitet ds. Interpretacji Standardów (SIC) nr 32. Ponadto przyjęcie IFRS 3 czyni niepotrzebnym międzynarodowe standardy rachunkowości (MSR) 22 i interpretacje wydane przez Komitet ds. Interpretacji Standardów (SIC) nr 9, 22 i 28; należy je odpowiednio zastąpić. Poza tym przyjęcie IFRS 5 powinno prowadzić do zastąpienia MSR 35.

(6) W związku z powyższym należy odpowiednio zmienić rozporządzenie (WE) nr 1725/2003.

(7) Środki przewidziane w niniejszym rozporządzeniu są zgodne z opinią Komitetu ds. Regulacji w Rachunkowości,

PRZYJMUJE NINIEJSZE ROZPORZĄDZENIE:

Artykuł 1

W Załączniku do rozporządzenia (WE) nr 1725/2003 wprowadza się w następujące zmiany:

1. Międzynarodowe Standardy Rachunkowości (MSR) 22 i interpretacje przez Komitet ds. Interpretacji Standardów (SIC) nr 9, 22 i 28 zastępuje się odpowiednio Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej (IFRS) 3 „Grupy kapitałowe”, jak określono w Załączniku do niniejszego rozporządzenia.

⁽¹⁾ Dz.U. L 243 z 11.9.2002, str. 1.

⁽²⁾ Dz.U. L 261 z 13.10.2003, str. 1. Rozporządzenie ostatnio zmienione rozporządzeniem (WE) nr 2086/2004 (Dz.U. L 363 z 9.12.2004, str. 1).

2. IFRS 4 „Kontrakty ubezpieczeniowe” włącza się do Załącznika do niniejszego rozporządzenia.
3. MSR 35 zastępuje się IFSR 5 „Aktywa trwałe przeznaczone na sprzedaż i zaprzestanie działalności”, jak określono w Załączniku do niniejszego rozporządzenia.
4. MSR 36 i 38 zastępuje się MSR 36 i 38, jak określono w Załączniku do niniejszego rozporządzenia;
5. Przyjęcie IFRS 3 pociąga za sobą zmiany w IFRS 1, MRS 12, 14, 16, 19, 27, 28, 31, 32, 33, 34, 37, 39 i w SIC 32 w celu zapewnienia spójności między standardami rachunkowości.
6. Przyjęcie IFRS 4 pociąga za sobą zmiany w IFRS 1 i MRS 18, 19, 32, 37, 39 i 40 w celu zapewnienia międzynarodowych standardów rachunkowości.
7. Przyjęcie IFRS 5 pociąga za sobą zmiany w IFRS 1, IFRS 3 i MRS 1, 10, 16, 17, 27, 28, 31, 36, 37, 38, 40, 41 w celu zapewnienia spójności między międzynarodowymi standardami rachunkowości.

Artykuł 2

Niniejsze rozporządzenie wchodzi w życie trzeciego dnia po jego opublikowaniu w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*.

Niniejsze rozporządzenie stosuje się od dnia 1 stycznia 2005 r.

Niniejsze rozporządzenie wiąże w całości i jest bezpośrednio stosowane we wszystkich Państwach Członkowskich.

Sporządzono w Brukseli, dnia 29 grudnia 2004 r.

W imieniu Komisji
Charcie McCREEVE
Członek Komisji

ZAŁĄCZNIK

MIĘDZYNARODOWE STANDARDY SPRAWOZDAWCZOŚCI FINANSOWEJ

Nr	Tytuł
IFRS 3	Grupy kapitałowe
IFRS 4	Kontrakty ubezpieczeniowe
IFRS 5	Aktywa trwałe przeznaczone na sprzedaż i zaprzestanie działalności
MSR 36	Utrata wartości aktywów
MSR 38	Wartości niematerialne

Utrata wartości aktywów

SPIS TREŚCI	Ustp
Cel	1
Zakres	2-5
Definicje	6
Identyfikacja aktywów, w przypadku których mogła wystąpić utrata wartości	7-17
Wycena wartości odzyskiwalnej	18-57
Ustalenie wartości odzyskiwalnej składnika wartości niematerialnych o nieokreślonym okresie użytkowania	24
Wartość godziwa pomniejszona o koszty sprzedaży	25-29
Wartość użytkowa	30-57
Podstawy oszacowania przyszłych przepływów pieniężnych	33-38
Składniki szacunków przyszłych przepływów pieniężnych	39-53
Przyszłe przepływy pieniężne w walutach obcych	54
Stopa dyskontowa	55-57
Ustalenie wysokości i ujęcie odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości	58-64
Ośrodki wypracowujące środki pieniężne i wartość firmy	65-108
Identyfikacja ośrodka wypracowującego środki pieniężne, do którego należy dany składnik aktywów	66-73
Wartość odzyskiwalna a wartość bilansowa ośrodka wypracowującego środki pieniężne	74-103
Wartość firmy	80-99
Przypisywanie wartości firmy do ośrodków wypracowujących środki pieniężne	80-87
Przeprowadzanie testów na utratę wartości w odniesieniu do ośrodków wypracowujących środki pieniężne, które obejmują wartość firmy	88-90
Udziały mniejszościowe	91-95
Terminy przeprowadzania testów na utratę wartości	96-99
Majątek wspólny	100-103
Odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości ośrodka wypracowującego środki pieniężne	104-108
Odwrócenie odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości	109-125
Odwrócenie odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości pojedynczego składnika aktywów	117-121
Odwrócenie odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości ośrodka wypracowującego środki pieniężne	122-123
Odwrócenie odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości „wartości firmy”	124-125

IAS 36

Ustp

Ujawnianie informacji	126-137
Szacunkowe prognozy wykorzystywane do wyceny wartości odzyskiwalnej ośrodka wypracowującego środki pieniężne, który zawiera wartość firmy lub składniki aktywów o nieokreślonym okresie użytkowania	134-137
Przepisy przejściowe oraz data wejścia w życie	138-140
Uchylenie MSR 36 (wydanego w 1998 roku)	141

Niniejszy standard zastępuje MSR 36 „Utrata wartości aktywów” (wydany w 1998 roku) i stosuje się odpowiednio:

- (a) w momencie nabycia do wartości firmy oraz składników wartości niematerialnych przejętych w wyniku połączenia jednostek na mocy umowy zawartej w dniu 31 marca 2004 roku i później,
- (b) do wszelkich pozostałych składników aktywów, w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 31 marca 2004 roku i później.

Zaleca się wcześniejsze stosowanie standardu.

CEL

1. Celem opracowania niniejszego standardu jest uregulowanie procedur, które jednostka powinna stosować, aby zapewnić, że jej składniki aktywów są wykazywane w wartości nie przekraczającej ich wartości odzyskiwalnej. Składnik aktywów wykazany jest w wartości przekraczającej jego wartość odzyskiwalną, jeśli jego wartość bilansowa jest wyższa od wartości, jaką można uzyskać na drodze jego użytkowania lub sprzedaży. Jeśli taka sytuacja wystąpi, uznaje się, że dany składnik aktywów utracił wartość, i na mocy niniejszego standardu jednostka powinna ująć odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości. Ponadto niniejszy standard określa, kiedy jednostka powinna odwrócić odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości oraz wprowadza obowiązek ujawniania pewnych informacji.

ZAKRES

2. *Niniejszy standard powinien być stosowany do księgowania utraty wartości wszystkich aktywów, za wyjątkiem:*
 - (a) *zapasów (zob. MSR 2 „Zapasy”),*
 - (b) *aktywów powstających w wyniku realizacji umów o budowę (zob. MSR 11 „Umowy o usługę budowlaną”),*
 - (c) *aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego (zob. MSR 12 „Podatek dochodowy”),*
 - (d) *aktywów z tytułu świadczeń pracowniczych (zob. MSR 19 „Świadczenia pracownicze”) oraz*
 - (e) *aktywów finansowych, które są przedmiotem MSR 39 „Instrumenty finansowe: ujmowanie i wycena”,*
 - (f) *nieruchomości inwestycyjnych wycenianych w wartości godziwej (zob. MSR 40 „Nieruchomości inwestycyjne”),*
 - (g) *aktywów biologicznych związanych z działalnością rolniczą wycenianych w wartości godziwej pomniejszonej o szacunkowe koszty związane ze sprzedażą (zob. MSR 41 „Rolnictwo”).*

(h) **odroczonej kosztów przejścia oraz wartości niematerialnych, które wynikają z kontraktowych praw ubezpieczyciela na mocy umowy ubezpieczeniowej, w rozumieniu MSSF4 „Umowy ubezpieczeniowej”,**

oraz

(i) **aktywów trwałych (lub zespołów aktywów przeznaczonych do zbycia) przeznaczonych do zbycia zgodnie z postanowieniami MSSF 5 „Aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży oraz działalność zaniechana”.**

3. Niniejszy standard nie dotyczy zapasów, aktywów powstających w wyniku realizacji umów o budowę, aktywów z tytułu podatku odroczonego, aktywów z tytułu świadczeń pracowniczych, lub aktywów przeznaczonych do zbycia (lub włączonych do zespołów przeznaczonych do zbycia, które są uznane za przeznaczone do zbycia) ponieważ już istniejące standardy mające zastosowanie do tych aktywów zawierają szczegółowe wymogi dotyczące ich ujmowania i wyceny.

4. Niniejszy standard dotyczy aktywów finansowych klasyfikowanych jako:

(a) jednostki zależne (zob. MSR 27 „Skonsolidowane i jednostkowe sprawozdania finansowe”),

(b) jednostki stowarzyszone (zob. MSR 28 „Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych”,

oraz

(c) wspólne przedsięwzięcia (zob. MSR 31 „Udziały we wspólnych przedsięwzięciach”)

Utrata wartości innych aktywów finansowych jest regulowana przez standard MSR 39.

5. Niniejszy standard nie ma zastosowania do aktywów finansowych objętych zakresem merytorycznym MSR 39, nieruchomości inwestycyjnych wycenianych w wartości godziwej zgodnie z postanowieniami MSR 40 oraz aktywów biologicznych związanych z prowadzeniem działalności rolniczej wycenianych w wartości godziwej pomniejszonej o szacunkowe koszty związane ze sprzedażą zgodnie z MSR 41. Niniejszy standard stosuje się jednak do aktywów ewidencjonowanych w wartościach przeszacowanych (wartości godziwej) zgodnie z innymi standardami, na przykład, przeszacowaniem zawartym w MSR 16 „Rzeczowe aktywa trwałe”. Ustalenie, czy mogła nastąpić utrata wartości danego przeszacowanego składnika aktywów, zależy od zasady przyjętej do ustalenia wysokości wartości godziwej tego składnika aktywów:

(a) jeśli wartość godziwa danego składnika aktywów ustalona jest na poziomie jego wartości rynkowej, jedyną różnicą między wartością godziwą składnika aktywów a jego wartością godziwą pomniejszoną o koszty sprzedaży są bezpośrednie krańcowe koszty zbycia tego składnika aktywów:

(i) jeśli koszty zbycia są nieistotne, wartość odzyskiwalna przeszacowanego składnika aktywów jest siłą rzeczy zbliżona do jego przeszacowanej wartości (wartości godziwej) lub jest od niej wyższa. W takim przypadku, przy spełnieniu wymagań dotyczących przeszacowania, nie jest prawdopodobne, aby nastąpiła utrata wartości przeszacowanego składnika aktywów, nie ma więc potrzeby szacowania jego wartości odzyskiwalnej.

(ii) jeśli koszty zbycia są istotne, wartość godziwa pomniejszona o koszty sprzedaży przeszacowanego składnika aktywów jest siłą rzeczy niższa od jego wartości godziwej. Tak więc, przeszacowany składnik aktywów utracił część swojej wartości, jeśli jego wartość użytkowa jest niższa od jego wartości przeszacowanej (wartości godziwej). W takim przypadku, po spełnieniu wymogów związanych z przeszacowaniem, jednostka stosuje postanowienia niniejszego standardu, aby określić, czy nastąpiła utrata wartości danego składnika aktywów.

(b) jeśli wartość godziwa danego składnika aktywów ustalona jest na podstawie innej niż jego wartość rynkowa, jego wartość przeszacowana (wartość godziwa) może być wyższa lub niższa od wartości odzyskiwalnej tego składnika. W związku z tym, po spełnieniu wymogów związanych z przeszacowaniem, jednostka stosuje niniejszy standard, aby określić, czy nastąpiła utrata wartości danego składnika aktywów.

DEFINICJE

6. W niniejszym standardzie posłużono się terminami o następującym znaczeniu:

Aktywny rynek jest rynkiem, który spełnia wszystkie poniższe warunki:

- (a) pozycje będące przedmiotem obrotu na rynku są jednorodne,
- (b) zazwyczaj w dowolnym momencie można znaleźć zainteresowanych nabywców i sprzedawców

oraz

- (c) ceny są publicznie dostępne

Data umowy w połączeniu jednostek jest datą, w której została zawarta znacząca umowa pomiędzy stronami podlegającymi połączeniu a w przypadku spółek giełdowych, jest to termin, w którym wiadomość o powyższym połączeniu została podana do wiadomości publicznej. W przypadku wrogiego przejęcia, najwcześniejszy terminem, w którym zostało osiągnięte znaczące porozumienie pomiędzy stronami podlegającymi połączeniu jest termin, w którym wystarczająca liczba właścicieli jednostki przejętej przyjęła ofertę jednostki przejmującej, przedłożoną w celu przejęcia kontroli nad jednostką przejętą.

Wartość bilansowa jest wartością, w jakiej dany składnik aktywów jest ujmowany w bilansie, po pomniejszeniu o łączne odpisy amortyzacyjne oraz łączną kwotę odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości.

Ośrodek wypracowujący środki pieniężne jest najmniejszym, możliwym do określenia zespołem aktywów generującym wpływy pieniężne będące w znacznym stopniu niezależnymi od wpływów pieniężnych pochodzących z innych aktywów lub grup aktywów.

Majątek wspólny (korporacyjny) są to różne od wartości firmy aktywa przyczyniające się do powstania przyszłych przepływów pieniężnych, pochodzących zarówno z danego ośrodka wypracowującego środki pieniężne, jak i z innych ośrodków wypracowujące środki pieniężne.

Koszty zbycia są kosztami krańcowymi dającymi się bezpośrednio przyporządkować do czynności zbycia składnika aktywów, z wyłączeniem kosztów finansowych i obciążeń z tytułu podatku dochodowego.

Wartość podlegająca amortyzacji jest ceną nabycia lub kosztem wytworzenia danego składnika aktywów, lub kwotą pełniącą analogiczną funkcję w sprawozdaniu finansowym, pomniejszoną o wartość końcową tego składnika.

Amortyzacja (umorzenie) jest systematycznym rozłożeniem wartości podlegającej amortyzacji na przestrzeni okresu użytkowania składnika aktywów (*).

Wartość godziwa pomniejszona o koszty sprzedaży jest kwotą możliwą do uzyskania ze sprzedaży składnika aktywów (lub zespołów ośrodków wypracowujące przepływy pieniężne) na warunkach rynkowych pomiędzy zainteresowanymi i dobrze poinformowanymi stronami transakcji, po potrąceniu kosztów zbycia.

Odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości jest nadwyżką wartości bilansowej danego składnika aktywów lub ośrodka wypracowującego środki pieniężne nad jego wartością odzyskiwalną.

Wartość odzyskiwalna odpowiada wartości godziwej pomniejszonej o koszty sprzedaży lub wartości użytkowej składnika aktywów lub ośrodka wypracowującego środki pieniężne, zależnie od tego, która z nich jest wyższa.

(*) W przypadku wartości niematerialnych, terminu „amortyzacja” używa się zamiast terminu „umorzenie”. Obydwa terminy mają to samo znaczenie.

Okres użytkowania jest:

- (a) przedziałem czasu, w którym według przewidywań, dany składnik aktywów będzie użytkowany przez jednostkę, lub
- (b) liczbą jednostek produkcji lub podobnych jednostek, które według przewidywań, jednostka uzyska z danego składnika aktywów.

Wartość użytkowa jest bieżącą, szacunkową wartością przyszłych przepływów pieniężnych, których uzyskania oczekuje się z tytułu dalszego użytkowania składnika aktywów lub ośrodka wypracowującego środki pieniężne.

Identyfikacja aktywów, w przypadku których mogła nastąpić utrata wartości

- 7. W paragrafach od 8 do 17 określono, kiedy należy ustalić wartość odzyskiwalną. W wymogach tych operuje się terminem „składnik aktywów”, ale ma on zastosowanie tak samo do pojedynczego składnika aktywów, jak i do ośrodka wypracowującego środki pieniężne. Pozostała część standardu posiada następującą strukturę:
 - (a) w paragrafach 18-57 określono wymogi dotyczące ustalania wartości odzyskiwalnej. W wymogach tych użyto terminu „składnik aktywów”, który ma zastosowanie zarówno do pojedynczego składnika aktywów, jak i do ośrodka wypracowującego środki pieniężne.
 - (b) w paragrafach 58-108 określono wymogi dotyczące ujmowania i wyceny odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości. Zasady ujmowania i wyceny odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości pojedynczego składnika aktywów innego niż wartość firmy zostały szczegółowo omówione w paragrafach 58-64. W paragrafach 65-108 określono wymogi dotyczące ujmowania i wyceny odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości ośrodków wypracowujących środki pieniężne oraz wartości firmy.
 - (c) w paragrafach 109-116 określono wymogi dotyczące odwracania ujętego w poprzednich okresach odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości składnika aktywów lub ośrodka wypracowującego środki pieniężne. Analogicznie jak w poprzednich paragrafach użyto terminu „składnik aktywów”, który ma zastosowanie zarówno do pojedynczego składnika aktywów, jak i do ośrodka wypracowującego środki pieniężne. Dodatkowe zasady dotyczące pojedynczych składników aktywów zostały przedstawione w paragrafach 117-121, wymogi dotyczące ośrodków wypracowujących środki pieniężne zostały określone w paragrafach 122 i 123, a zasady dotyczące wartości firmy zostały zawarte w paragrafach 124-125.
 - (d) w paragrafach 126-133 określono szczegółowo informacje, które należy ujawniać w związku z utratą wartości i odwróceniem odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości składników aktywów i ośrodków wypracowujących przepływy pieniężne. W paragrafach 134-137 zawarto dodatkowe zasady dotyczące ujawniania informacji odnośnie tych ośrodków wypracowujących środki pieniężne, do których wartość firmy lub składniki wartości niematerialnych o nieokreślonym okresie użytkowania zostały przypisane w celu przeprowadzenia testu na utratę wartości.
- 8. Gdy wartość bilansowa składnika aktywów jest wyższa od jego wartości odzyskiwalnej, to nastąpiła utrata wartości tego składnika aktywów. W paragrafach od 12 do 14 opisane zostały niektóre z przesłanek wskazujących na to, że mogła nastąpić utrata wartości. W wypadku wystąpienia którejkolwiek z tych przesłanek, jednostka zobowiązana jest do dokonania formalnego szacunku wartości odzyskiwalnej. Zgodnie z niniejszym standardem, za wyjątkiem sytuacji określonych w paragrafie 10, w przypadku braku przesłanek wskazujących na utratę wartości jednostka nie jest zobowiązana do przeprowadzenia formalnego szacunku wartości odzyskiwalnej.
- 9. **Na każdy dzień bilansowy jednostka powinna ocenić, czy istnieją jakiekolwiek przesłanki wskazujące na to, że mogła nastąpić utrata wartości któregoś ze składników aktywów. W razie stwierdzenia, że przesłanki takie zachodzą, jednostka powinna oszacować wartość odzyskiwalną tego składnika aktywów.**
- 10. **Bez względu na to, czy istnieją przesłanki, które wskazują, iż nastąpiła utrata wartości, jednostka jest także zobowiązana do:**
 - (a) przeprowadzania corocznie testu sprawdzającego czy nastąpiła utrata wartości składnika wartości niematerialnych o nieokreślonym okresie użytkowania lub składnika wartości niematerialnych, który nie jest jeszcze dostępny do użytkowania poprzez porównanie jego wartości bilansowej z wartością odzyskiwalną danego składnika. Powyższy test sprawdzający może zostać przeprowadzony w dowolnym terminie w ciągu okresu rocznego, pod warunkiem, że jest on realizowany każdego roku w analogicznym terminie. Różne składniki wartości niematerialnych mogą być poddawane testom na utratę wartości w różnych terminach. Jednakże, w przypadku, w którym składnik wartości niematerialnych został wstępnie ujęty w ciągu bieżącego okresu rocznego, składnik ten powinien zostać poddany testowi sprawdzającemu czy nie nastąpiła utrata jego wartości przed końcem bieżącego okresu rocznego.

IAS 36

- (b) przeprowadzania corocznie testu na utratę wartości w odniesieniu do wartości firmy przejętej w wyniku połączenia jednostek, zgodnie z zasadami określonymi w paragrafach 80-99.

11. Zdolność wypracowywania wystarczających przyszłych korzyści przez składnik wartości niematerialnych, które pozwolą na odzyskanie jego wartości bilansowej jest zwykle bardziej niepewna w sytuacji, gdy składnik ten nie jest jeszcze dostępny do użytkowania, niż gdy jest on już dostępny do użytkowania. Z tego względu, niniejszy standard nakłada na jednostkę wymóg przeprowadzania przynajmniej raz do roku testów na utratę wartości składnika wartości niematerialnych, który nie jest jeszcze dostępny do użytkowania.
12. **Oceniając istnienie przesłanek świadczących o możliwości utraty wartości któregoś ze składników aktywów, jednostka powinna przeanalizować co najmniej następujące przesłanki:**

Przesłanki pochodzące z zewnętrznych źródeł informacji

- (a) *utrata wartości rynkowej danego składnika aktywów odnotowana w ciągu okresu jest znacznie większa od utraty, której można było się spodziewać w wyniku upływu czasu i zwykłego użytkowania.*
- (b) *w ciągu okresu nastąpiły lub nastąpią w niedalekiej przyszłości znaczące i niekorzystne dla jednostki zmiany o charakterze technologicznym, rynkowym, gospodarczym lub prawnym w otoczeniu, w którym jednostka prowadzi działalność lub też na rynkach, na które dany składnik aktywów jest przeznaczony.*
- (c) *w ciągu okresu nastąpił wzrost rynkowych stóp procentowych lub innych rynkowych stóp zwrotu z inwestycji i prawdopodobne jest, że wzrost ten wpłynie na stopę dyskontową stosowaną do wyliczenia wartości użytkowej danego składnika aktywów i istotnie obniży wartość odzyskiwalną składnika aktywów.*
- (d) *wartość bilansowa aktywów netto jednostki sporządzającej sprawozdanie finansowe jest wyższa od wartości ich rynkowej kapitalizacji.*

Przesłanki pochodzące z wewnętrznych źródeł informacji

- (e) *dostępne są dowody na to, że nastąpiła utrata przydatności danego składnika aktywów lub jego fizyczne uszkodzenie.*
- (f) *w ciągu okresu nastąpiły lub też prawdopodobne jest, że w niedalekiej przyszłości nastąpią, znaczące i niekorzystne dla jednostki zmiany dotyczące zakresu lub sposobu, w jaki dany składnik aktywów jest aktualnie użytkowany, lub, zgodnie z oczekiwaniami, będzie użytkowany. Do takich zmian zalicza się nie wykorzystywanie składnika aktywów, plany zaniechania działalności lub restrukturyzacji działalności, do której dany składnik należy, lub plany zbycia tego składnika aktywów przed uprzednio przewidzianym terminem oraz zmiana oceny czasu użytkowania danego składnika aktywów z nieokreślonego na okres określony (*)*
- (g) *dostępne są dowody pochodzące ze sprawozdawczości wewnętrznej świadczące o tym, że ekonomiczne wyniki uzyskiwane przez dany składnik aktywów są, lub w przyszłości będą, gorsze od oczekiwanych.*
13. Lista zawarta w paragrafie 12 nie jest wyczerpująca. Jednostka może dostrzec istnienie innych przesłanek wskazujących na to, że mogła nastąpić utrata wartości danego składnika aktywów, co nakłada na nią obowiązek ustalenia jego wartości odzyskiwalnej lub, w przypadku wartości firmy, wymóg przeprowadzenia testów sprawdzających czy nie nastąpiła utrata jej wartości zgodnie z postanowieniami paragrafów 80-99.
14. Do dowodów pochodzących ze sprawozdawczości wewnętrznej, wskazujących na to, że mogła nastąpić utrata wartości danego składnika aktywów, zalicza się następujące przesłanki:
- (a) *przepływy pieniężne wydatkowane na nabycie danego składnika aktywów, lub późniejsze zapotrzebowanie na środki pieniężne przeznaczone na eksploatację i/lub konserwację tego składnika aktywów są znacznie wyższe, niż kwoty pierwotnie przewidziane w budżecie na te cele,*
- (b) *rzeczywiste przepływy pieniężne netto, zysk lub strata z działalności operacyjnej wiążąca się z tym składnikiem aktywów są na znacznie gorszym poziomie niż odpowiednie kwoty przewidziane w budżecie,*

(*) Składnik aktywów, który spełnia odpowiednie wymogi, aby zostać uznanym za przeznaczony do zbycia (lub zostanie włączony do zespołu aktywów uznanych za przeznaczone do zbycia) nie jest objęty zakresem merytorycznym niniejszego standardu i jest księgowany zgodnie z postanowieniami MSSF 5 „Zbycie aktywów trwałych i prezentacja działalności zaniechanej”.

- (c) nastąpił znaczny spadek w stosunku do budżetu przepływów pieniężnych netto lub zysku z działalności operacyjnej, lub znaczny wzrost przewidzianej w budżecie straty, wiążącej się z danym składnikiem aktywów,
- lub
- (d) wystąpiły straty operacyjne lub wpływy pieniężne netto wiążące się z danym składnikiem aktywów, po podsumowaniu wyników bieżącego okresu z przyszłymi wynikami przewidzianymi w budżecie.
15. Zgodnie z wymogami określonymi w paragrafie 10, niniejszy standard wymaga, aby testy sprawdzające czy nie nastąpiła utrata wartości składników wartości niematerialnych o nieokreślonym okresie użytkowania, które nie są jeszcze dostępne do użytkowania, oraz wartości firmy były przeprowadzane przynajmniej raz do roku. Oprócz warunków nałożonych przez paragraf 10, przy określaniu potrzeby oszacowania wartości odzyskiwalnej aktywów należy wziąć pod uwagę kryterium istotności. Dla przykładu, jeśli uprzednio wykonane wyliczenia dowodzą, że wartość odzyskiwalna danego składnika aktywów jest znacznie wyższa od jego wartości bilansowej, jednostka nie musi ponownie szacować jego wartości odzyskiwalnej, pod warunkiem, iż nie nastąpiły żadne wydarzenia, które zniwelowałyby istniejącą różnicę. Podobna sytuacja zachodzi, jeśli uprzednio przeprowadzona analiza pokazuje, że istnienie jednej (lub więcej) z przesłanek wymienionych w paragrafie 12 nie wpływa na wartość odzyskiwalną danego składnika aktywów.
16. Tytułem wyjaśnienia paragrafu 15 należy dodać, że jeśli rynkowe stopy procentowe lub inne rynkowe stopy zwrotu z inwestycji wzrosły w ciągu okresu, jednostka nie ma obowiązku przeprowadzenia formalnego szacunku wartości odzyskiwalnej danego składnika aktywów, jeśli:
- (a) nie jest prawdopodobne, aby wzrost tych stóp rynkowych wpłynął na stopy dyskontowe stosowane przy wyliczeniu wartości użytkowej tego składnika aktywów. Dla przykładu, wzrost krótkoterminowych stóp procentowych może nie wywrzeć istotnego wpływu na stopę dyskontową stosowaną wobec składnika aktywów o nadal długim okresie użytkowania lub
- (b) jest prawdopodobne, że wzrost tych stóp rynkowych wpłynie na stopy dyskontowe stosowane przy wyliczeniu wartości użytkowej składnika aktywów, ale uprzednio przeprowadzona analiza wrażliwości wartości odzyskiwalnej wykazała, że:
- (i) nie jest prawdopodobne, aby nastąpiła istotna utrata wartości odzyskiwalnej, ponieważ istnieje prawdopodobieństwo, że przyszłe przepływy pieniężne również wzrosną (np. w niektórych przypadkach, jednostka może być w stanie udowodnić, iż koryguje ona swoje przychody, aby zniwelować działanie wzrostu stóp rynkowych)
- lub
- (ii) nie jest prawdopodobne, aby obniżenie wartości spowodowało powstanie istotnego odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości składnika aktywów.
17. Istnienie przesłanki świadczącej o tym, że wartość danego składnika aktywów mogła ulec obniżeniu, może oznaczać potrzebę zweryfikowania i skorygowania, zgodnie z odpowiednim dla danego składnika aktywów standardem, pozostałego okresu jego użytkowania, metody amortyzacji lub wartości końcowej, nawet jeśli nie ujęto żadnego odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości tego składnika aktywów.

Wycena wartości odzyskiwalnej

18. Niniejszy standard definiuje wartość odzyskiwalną jako wyższą spośród wartości godziwej pomniejszonej o koszty sprzedaży składnika aktywów i jego wartości użytkowej. W paragrafach od 19 do 57 określono wymogi dotyczące wyceny wartości odzyskiwalnej. W wymogach tych operuje się terminem „składnik aktywów”, ale mają one zastosowanie zarówno do pojedynczego składnika aktywów, jak i do ośrodka wypracowującego przepływy pieniężne.
19. Ustalanie zarówno wartości godziwej pomniejszonej o koszty sprzedaży danego składnika aktywów, jak i jego wartości użytkowej nie zawsze jest konieczne. Jeśli któraś z tych wartości jest wyższa od wartości bilansowej składnika aktywów, nie nastąpiła utrata wartości tego składnika aktywów i nie ma konieczności szacowania drugiej z wymienionych kwot.

IAS 36

20. Ustalenie wysokości wartości godziwej pomniejszonej o koszty sprzedaży może być możliwe nawet wówczas, gdy dany składnik aktywów nie jest przedmiotem obrotu na aktywnym rynku. Czasami jednak ustalenie tej wartości może okazać się niemożliwe ze względu na brak podstaw do dokonania wiarygodnego szacunku kwoty, którą można uzyskać ze sprzedaży składnika aktywów na warunkach rynkowych pomiędzy zainteresowanymi i dobrze poinformowanymi stronami transakcji. W takim przypadku, jednostka może przyjąć wartość użytkową danego składnika aktywów za wartość odzyskiwalną.
21. Jeśli brak przyczyny, by sądzić, że wartość użytkowa danego składnika aktywów istotnie przewyższa jego wartość godziwą pomniejszoną o koszty sprzedaży, za wartość odzyskiwalną tego składnika aktywów można przyjąć jego wartość godziwą pomniejszoną o koszty sprzedaży. Taka sytuacja często będzie miała miejsce w przypadku składników aktywów przeznaczonych do zbycia. Wynika to z tego, że wartość użytkowa składników aktywów przeznaczonych do zbycia będzie składała się głównie z przychodów ze sprzedaży netto, ponieważ prawdopodobne jest, że przyszłe przepływy pieniężne z dalszego użytkowania składnika aktywów do momentu jego zbycia będą kwalifikowały się do pominięcia.
22. Wartość odzyskiwalną ustala się dla pojedynczego składnika aktywów, chyba że składnik ten nie wypracowuje wpływów środków pieniężnych będących w znacznym stopniu niezależnymi od wpływów środków pieniężnych pochodzących z innych aktywów lub innych zespołów aktywów. Jeśli taka sytuacja ma miejsce, wartość odzyskiwalna ustalana jest na poziomie ośrodka wypracowującego przepływy pieniężne, do której dany składnik aktywów należy (patrz: paragrafy 65-103), z wyjątkiem sytuacji, gdy:
- (a) wartość godziwa pomniejszona o koszty sprzedaży składnika aktywów jest wyższa od jego wartości bilansowej,
- lub
- (b) wartość użytkowa składnika aktywów może zostać oszacowana jako zbliżona do jego wartości godziwej pomniejszonej o koszty sprzedaży, a z kolei wartość godziwa pomniejszona o koszty sprzedaży jest możliwa do ustalenia.
23. W niektórych przypadkach szacunki, wartości uśrednione i pewne skróty kalkulacyjne mogą stanowić rozsądne przybliżenie zilustrowanego w niniejszym standardzie szczegółowego wyliczenia wartości godziwej pomniejszonej o koszty sprzedaży lub wartości użytkowej.

Ustalenie wartości odzyskiwalnej składnika wartości niematerialnych o nieokreślonym okresie użytkowania

24. Paragraf 10 wprowadza wymóg corocznego przeprowadzania testów na utratę wartości wartości niematerialnych o nieokreślonym okresie użytkowania, poprzez porównywanie wartości bilansowej danego składnika z jego wartością odzyskiwalną, bez względu na to, czy istnieją przesłanki wskazujące na to, że taka utrata wartości mogła wystąpić. Tym niemniej, najbardziej aktualne i szczegółowe wyliczenie wartości odzyskiwalnej danego składnika aktywów, które zostało wykonane w poprzednim okresie, może zostać wykorzystane w bieżącym okresie na potrzeby testu sprawdzającego, czy nastąpiła utrata wartości danego składnika, pod warunkiem, iż spełnione zostały następujące kryteria:
- (a) jeśli składnik wartości niematerialnych nie wypracowuje wpływów środków pieniężnych będących w znacznym stopniu niezależnymi od wpływów środków pieniężnych pochodzących z innych aktywów lub innych zespołów aktywów i dlatego też, jest poddawany testom sprawdzającym jako część ośrodka wypracowującego przepływy pieniężne, do którego został przypisany, a aktywa oraz zobowiązania wchodzące w skład danego ośrodka nie uległy znacznym zmianom od chwili ostatniej wyceny jego wartości odzyskiwalnej,
 - (b) w wyniku najbardziej aktualnej wyceny wartości odzyskiwalnej wyliczono kwotę, która jest znacznie wyższa od wartości bilansowej danego składnika aktywów,
- oraz
- (c) analiza zdarzeń oraz okoliczności, które uległy zmianie od chwili przeprowadzenia najbardziej aktualnego wyliczenia wartości odzyskiwalnej wskazuje na niewielkie prawdopodobieństwo uzyskania kwoty wartości odzyskiwalnej na poziomie niższym od wartości bilansowej danego składnika aktywów.

Wartość godziwa pomniejszona o koszty sprzedaży

25. Najlepszym źródłem ustalania wartości godziwej pomniejszonej o koszty sprzedaży danego składnika aktywów jest ważna umowa sprzedaży zawarta na warunkach rynkowych, pomiędzy zainteresowanymi i dobrze poinformowanymi stronami transakcji, po uwzględnieniu kosztów krańcowych, które mogą być przypisane bezpośrednio do czynności zbycia danego składnika aktywów.

26. Przy braku ważnej umowy sprzedaży, gdy dany składnik aktywów znajduje się w obrocie na aktywnym rynku, za jego wartość godziwą pomniejszoną o koszty sprzedaży przyjmuje się cenę rynkową składnika aktywów obniżoną o koszty jego zbycia. Najodpowiedniejszą ceną rynkową jest zazwyczaj bieżąca oferowana cena zakupu. Jeśli bieżące oferowane ceny zakupu nie są dostępne, podstawę oszacowania wartości godziwej pomniejszonej o koszty sprzedaży może stanowić cena ostatnio dokonanej transakcji pod warunkiem, że w okresie pomiędzy datą tej transakcji a dniem przeprowadzenia szacunku nie nastąpiły znaczące zmiany uwarunkowań gospodarczych.
27. Przy braku zarówno ważnej umowy sprzedaży jak i aktywnego rynku na dany składnik aktywów, określenie wartości godziwej pomniejszonej o koszty sprzedaży należy oprzeć na możliwie najbardziej wiarygodnych informacjach, którymi jednostka dysponuje na dzień bilansowy, dotyczących przeprowadzonych na warunkach rynkowych transakcji, pomiędzy zainteresowanymi i dobrze poinformowanymi stronami transakcji. Od tak uzyskanej kwoty należy odjąć koszty zbycia. Ustalając te wartości jednostka powinna przeanalizować wyniki niedawnych transakcji, których przedmiotem były podobne aktywa z tego samego sektora gospodarki. Wartość godziwa pomniejszona o koszty sprzedaży nie odzwierciedla sprzedaży pod przymusem, chyba, że kierownictwo zmuszone jest do przeprowadzenia natychmiastowej sprzedaży.
28. Wydatki związane ze zbyciem, różne od tych, które już zostały zaliczone do zobowiązań, obniżają wartość godziwą pomniejszoną o koszty sprzedaży. Do przykładów należą koszty usług prawnych, opłaty skarbowe i inne obciążenia podatkowe związane z transakcją sprzedaży, koszty usunięcia składnika aktywów, bezpośrednie koszty krańcowe poniesione w celu doprowadzenia składnika aktywów do stanu umożliwiającego jego sprzedaż. Tym niemniej świadczenia związane z zakończeniem stosunku pracy (zgodnie z MSR 19 „Świadczenia pracownicze”) oraz koszty związane z ograniczeniem rozmiarów działalności lub jej reorganizacją, następujące po przeprowadzeniu zbycia składnika aktywów, nie stanowią bezpośrednich kosztów krańcowych zbycia tego składnika aktywów.
29. Czasami zbycie składnika aktywów nakładałoby na jednostkę przejmującą obowiązek przejścia pewnego zobowiązania, przy czym dostępna jest tylko jedna wartość godziwa pomniejszona o koszty sprzedaży, która obejmuje zarówno składnik aktywów, jak i zobowiązanie. Paragraf 78 zawiera wyjaśnienie sposobu postępowania w takich przypadkach.

Wartość użytkowa

30. **Oszacowanie wartości użytkowej danego składnika aktywów powinno uwzględniać następujące elementy:**
- (a) *szacunkową prognozę przyszłych przepływów pieniężnych, które zgodnie z oczekiwaniami, jednostka może uzyskać z tytułu danego składnika aktywów,*
 - (b) *oczekiwania dotyczące ewentualnych zmian kwot lub terminów wystąpienia powyższych przyszłych przepływów pieniężnych,*
 - (c) *wartość pieniądza w czasie odzwierciedloną przez bieżącą wolną od ryzyka stopę procentową,*
 - (d) *wpływ niepewności związanej z naturą danego składnika aktywów na jego cenę*
- oraz
- (e) *inne czynniki, takie, jak brak płynności, które uczestnik rynku może odzwierciedlić w wycenie wartości przyszłych przepływów pieniężnych, jakie jednostka oczekuje uzyskać z danego składnika aktywów.*
31. Oszacowanie wartości użytkowej składnika aktywów wymaga wykonania następujących czynności:
- (a) oszacowania przyszłych wpływów i wypływów pieniężnych pochodzących z dalszego użytkowania składnika aktywów oraz z tytułu jego ostatecznego zbycia,
- oraz
- (b) zastosowania odpowiedniej stopy dyskontowej do tych przyszłych przepływów pieniężnych.

IAS 36

32. Elementy określone w paragrafie 30b), d) i e) mogą zostać uwzględnione w formie korekty przyszłych przepływów pieniężnych lub korekty stopy dyskontowej. Bez względu na to, która z powyższych metod zostanie zastosowana przez jednostkę w celu uwzględnienia oczekiwań dotyczących ewentualnych zmian odnośnie kwot lub terminów uzyskania przyszłych przepływów pieniężnych, wynik powinien odzwierciedlać oczekiwaną wartość bieżącą przyszłych przepływów pieniężnych, czyli średnią ważoną wszystkich możliwych do uzyskania wyników. Dodatkowe wskazówki dotyczące wykorzystania technik wyceny wartości bieżącej do ustalenia wartości użytkowej składnika aktywów zostały przedstawione w Załączniku A.

Podstawy oszacowania przyszłych przepływów pieniężnych

33. **Przy wycenie wartości użytkowej, jednostka jest zobowiązana spełnić następujące wymogi:**
- a) *prognozy dotyczące przepływów pieniężnych powinny opierać się na racjonalnych i mających poparcie faktograficzne założeniach, odzwierciedlających jak najwłaściwszą ocenę kierownictwa odnośnie całokształtu warunków gospodarczych, które wystąpią podczas pozostającego okresu użytkowania składnika aktywów. W większym stopniu należy wykorzystać dowody pochodzenia zewnętrznego,*
 - b) *prognozy dotyczące przepływów pieniężnych powinny opierać się na najnowszym i zatwierdzonym przez kierownictwo budżecie/planie finansowym oraz powinny wyłączać wszelkie szacunkowe wpływy lub wypływy środków pieniężnych, które zgodnie z oczekiwaniami, jednostka może uzyskać z tytułu przyszłej restrukturyzacji lub doskonalenia lub ulepszenia wyników wytwarzanych przez dany składnik aktywów. Prognozy oparte na takim budżecie/planie finansowym powinny obejmować okres maksymalnie pięciu lat, chyba, że przyjęcie okresu dłuższego jest uzasadnione.*
 - c) *szacunkowe prognozy dotyczące przepływów pieniężnych w okresach wykraczających poza okres objęty najnowszym budżetem/planem finansowym powinny być przeprowadzone jako ekstrapolacja prognoz opartych na budżecie/planie finansowym, przy zastosowaniu stałej lub malejącej stopy wzrostu na kolejne lata chyba, że przyjęcie rosnącej stopy wzrostu jest uzasadnione. Taka stopa wzrostu nie może być wyższa od długoterminowej średniej stopy wzrostu dla produktów, sektorów przemysłowych lub kraju czy też krajów, w których jednostka prowadzi działalność, lub dla rynku, na którym składnik aktywów jest użytkowany chyba, że przyjęcie wyższej stopy jest uzasadnione.*
34. Kierownictwo ocenia zasadność założeń stanowiących podstawę aktualnych prognoz przepływów pieniężnych w oparciu o analizę przyczyn rozbieżności pomiędzy przeszłymi prognozami przepływów pieniężnych a faktycznie uzyskanymi przepływami środków pieniężnych. Kierownictwo firmy jest zobowiązane upewnić się, że założenia, na których oparto aktualne prognozy przepływów pieniężnych są spójne z rzeczywistymi, przeszłymi wynikami, przy założeniu, że skutki późniejszych wydarzeń lub okoliczności, które nie istniały w chwili uzyskania faktycznych przepływów pieniężnych uzasadniają takie podejście.
35. Szczegółowe, precyzyjne i wiarygodne budżety/plany finansowe dotyczące przyszłych przepływów pieniężnych za okresy dłuższe niż pięć lat nie są zazwyczaj dostępne. Z tego względu, przeprowadzane przez kierownictwo szacunki przyszłych przepływów pieniężnych oparte są na najnowszym budżecie/planie finansowym obejmującym maksymalnie okres pięciu lat. Kierownictwo może skorzystać z prognoz dotyczących przepływów pieniężnych opartych na budżecie/planie finansowym obejmującym okres dłuższy niż pięć lat, jeśli jest przekonane, że prognozy takie są wiarygodne oraz na podstawie doświadczenia jest w stanie udowodnić, że rzeczywiście posiada umiejętność dokładnego prognozowania przepływów pieniężnych na porównywalnie długi okres.
36. Prognozowane przepływy pieniężne do końca okresu użytkowania danego składnika aktywów szacuje się poprzez ekstrapolację prognoz dotyczących przepływów pieniężnych opracowanych na podstawie budżetu/planu finansowego, używając stopy wzrostu dla lat kolejnych. Stopa ta powinna być stała lub malejąca chyba, że przyjęcie stopy rosnącej pozostaje w zgodzie z obiektywnymi informacjami o cyklu życiowym produktu wytwarzanego przez dany składnik aktywów lub sektora przemysłowego. Jeśli jest to odpowiednie, stopa wzrostu może być także zerowa lub ujemna.
37. Jeśli warunki rynkowe są sprzyjające, jest prawdopodobne, że konkurencja wkroczy na rynek powodując ograniczenie wzrostu. W rezultacie, jednostka będzie miała trudności z przekroczeniem średniej historycznej stopy wzrostu w dłuższym okresie (dla przykładu 20 lat) odnoszącej się do danych produktów, sektorów przemysłowych lub kraju czy też krajów, w których jednostka prowadzi działalność, lub do rynku, na którym składnik aktywów jest użytkowany.
38. Wykorzystując informacje z budżetu/planu finansowego, jednostka powinna przeanalizować, czy takie informacje uzyskano na podstawie rozsądnych i mających oparcie faktograficzne założeniach, odzwierciedlających jak najwłaściwszą ocenę kierownictwa dotyczącą całokształtu warunków gospodarczych, które wystąpią podczas pozostającego okresu użytkowania składnika aktywów.

Składniki szacunków przyszłych przepływów pieniężnych

39. **Na szacunek przyszłych przepływów pieniężnych powinny składać się:**
- a) **prognozy dotyczące wpływów środków pieniężnych z dalszego użytkowania danego składnika aktywów,**
 - b) **prognozy dotyczące wpływów środków pieniężnych, które muszą nastąpić, aby mogło dojść do wygenerowania wpływów środków pieniężnych z dalszego użytkowania danego składnika aktywów (łącznie z wpływami środków pieniężnych przeznaczonymi na przygotowanie składnika aktywów do użytkowania) i które mogą być bezpośrednio przyporządkowane lub na rozsądnych i spójnych zasadach w części przypisane temu składnikowi aktywów**
- oraz
- c) **przepływy pieniężne netto (jeśli takowe mają miejsce), które zostaną uzyskane (lub wypłacone) z tytułu zbycia składnika aktywów na koniec jego okresu użytkowania.**
40. Szacunek przyszłych przepływów pieniężnych oraz stopa dyskontowa powinny opierać się na spójnych założeniach dotyczących wzrostu cen wynikającego z ogólnej inflacji. W związku z tym, jeśli w stopie dyskontowej uwzględniono skutki wzrostu cen wynikającego z ogólnej inflacji, szacunek przyszłych przepływów pieniężnych powinien być wyrażony w wartościach nominalnych. Jeśli natomiast ze stopy dyskontowej wyłączono skutki wzrostu cen wynikającego z ogólnej inflacji, szacunek przyszłych przepływów pieniężnych powinien być wyrażony w wartościach realnych (ale powinien uwzględniać przyszłe wzrosty lub spadki ściśle określonych cen).
41. Przy prognozach dotyczących wpływów środków pieniężnych uwzględnia się koszty związane z bieżącą obsługą danego składnika aktywów oraz koszty pośrednie, które mogą być bezpośrednio przyporządkowane lub na rozsądnych i spójnych zasadach w części przypisane procesowi użytkowania tego składnika aktywów.
42. Jeśli w wartości bilansowej składnika aktywów nie uwzględniono jeszcze wszystkich wpływów środków pieniężnych, które nastąpią zanim składnik ten będzie nadawał się do użytkowania, szacując przyszłe przepływy pieniężne należy uwzględnić wszelkie dalsze przepływy pieniężne, których wystąpienia oczekuje się przed przystosowaniem danego składnika do użytkowania lub sprzedaży. Będzie tak, na przykład, w przypadku budynku w trakcie budowy lub niezakończonego projektu wchodzącego w skład pracy rozwojowej.
43. Aby uniknąć podwójnego wliczania tych samych elementów, szacując przyszłe przepływy pieniężne nie uwzględnia się:
- a) wpływów środków pieniężnych pochodzących z aktywów, które wypracowują wpływy środków pieniężnych będące w znacznym stopniu niezależne od wpływów środków pieniężnych z danego składnika aktywów (na przykład z takich aktywów finansowych jak należności),
- oraz
- b) wpływów środków pieniężnych odnoszących się do obowiązków (zobowiązań) jednostki, które zostały już zaliczone do pasywów (na przykład do zobowiązań, rezerw na świadczenia emerytalne lub innych rezerw).
44. **Przyszłe przepływy pieniężne dotyczące danego składnika aktywów należy szacować na podstawie obecnego jego stanu. Szacunek przyszłych przepływów pieniężnych nie powinien zawierać w sobie szacunkowych przyszłych wpływów lub wpływów pieniężnych, których wystąpienia oczekuje się w związku z:**
- a) **przyszłą restrukturyzacją, do której jednostka jeszcze się nie zobowiązała**
- lub
- b) **ulepszeniem lub udoskonaleniem wyników uzyskiwanych ze składnika aktywów.**
45. Ponieważ przyszłe przepływy pieniężne dotyczące danego składnika aktywów szacuje się uwzględniając jego obecny stan, do wartości użytkowej nie zalicza się:
- a) przyszłych wpływów pieniężnych lub odnośnych oszczędności kosztów (na przykład redukcji kosztów zatrudnienia) lub korzyści, których pojawienia oczekuje się dzięki restrukturyzacji, do której jednostka jeszcze się nie zobowiązała lub

IAS 36

- (b) przyszłych wpływów środków pieniężnych, które spowodują ulepszenie lub udoskonalenie wyników uzyskiwanych ze składnika aktywów lub odnośnych wpływów środków pieniężnych, których wystąpienia oczekuje się w związku z powyższymi wpływami.
46. Restrukturyzacja jest zaplanowanym i kontrolowanym przez kierownictwo jednostki programem, który istotnie zmienia zakres działalności prowadzonej przez jednostkę lub sposób, w jaki działalność ta jest prowadzona. MSR 37 „Rezerwy, zobowiązania warunkowe i aktywa warunkowe” określa, kiedy można mówić o tym, że jednostka realizuje proces restrukturyzacji.
47. Jeśli jednostka zobowiąże się do restrukturyzacji, proces restrukturyzacyjny może wpłynąć na niektóre jej aktywa. Gdy takie zobowiązanie ma miejsce:
- (a) dla celów określenia wartości użytkowej, w szacunkach przyszłych wpływów i wpływów pieniężnych należy uwzględnić oszczędności kosztów i inne korzyści wynikające z restrukturyzacji (na podstawie najnowszego zatwierdzonego przez kierownictwo budżetu/planu finansowego)
- oraz
- (b) szacunki przyszłych wpływów pieniężnych z tytułu restrukturyzacji są ujęte w rezerwach restrukturyzacyjnych zgodnie z MSR 37.

Przykład 5 załącznika A ilustruje wpływ przyszłej restrukturyzacji na wyliczenie wartości użytkowej.

48. Do czasu poniesienia przez jednostkę wydatków, które spowodują ulepszenie lub udoskonalenie wyników uzyskiwanych z danego składnika aktywów przekraczające pierwotnie oszacowane korzyści, do szacunków przyszłych przepływów pieniężnych nie wlicza się szacunkowych przyszłych wpływów pieniężnych, które, zgodnie z oczekiwaniami, nastąpią na skutek takich inwestycji (zob. przykład 6 załącznika A).
49. Do szacunków przyszłych przepływów pieniężnych zalicza się przyszłe wydatki, których przeprowadzenie jest konieczne do podtrzymania pierwotnie oszacowanych korzyści osiągniętych z danego składnika aktywów w obecnym stanie. Jeśli ośrodek wypracowujący przepływy pieniężne obejmuje składniki aktywów o różnym szacowanym okresie użytkowania, a wszystkie z nich są niezbędne do dalszego prowadzenia działalności danego ośrodka, przy szacowaniu przyszłych przepływów pieniężnych związanych z danym ośrodkiem, przyjmuje się, że wymiana składników aktywów o krótszym okresie użytkowania stanowi część procesu jego bieżącej obsługi. Podobna sytuacja ma miejsce kiedy pojedynczy składnik aktywów składa się z komponentów o różnym szacunkowym okresie użytkowania: przy szacowaniu przyszłych przepływów pieniężnych wypracowywanych przez dany składnik aktywów, uznaje się, że wymiana elementów o krótszym okresie użytkowania stanowi część procesu jego bieżącej obsługi.
50. **Do szacunków przyszłych przepływów pieniężnych nie należy zaliczać:**
- a) wpływów lub wpływów pieniężnych pochodzących z działalności finansowej**
- oraz
- b) wpływów i płatności z tytułu podatku dochodowego.**
51. Szacunkowa prognoza przyszłych przepływów pieniężnych powinna być opracowana na podstawie założeń, które są spójne ze sposobem, w jaki została ustalona stopa dyskontowa. W przeciwnym razie, skutek niektórych założeń mógłby być wzięty pod uwagę dwukrotnie, albo w ogóle zignorowany. Ponieważ wyrazem zmiany wartości pieniądza w czasie jest zastosowanie dyskontowania szacunkowych przyszłych przepływów pieniężnych, z przepływów tych wyłącza się wpływy i wypływy pieniężne pochodzące z działalności finansowej. I analogicznie, ponieważ stopę dyskontową ustala się przed opodatkowaniem, przyszłe przepływy pieniężne są również szacowane przed opodatkowaniem.
52. **Za wartość szacunkową przepływów pieniężnych netto, które zostaną uzyskane (lub zapłacone) w związku ze zbyciem składnika aktywów na koniec jego okresu użytkowania należy przyjąć kwotę, jaką, zgodnie z oczekiwaniami, jednostka otrzyma ze zbycia składnika aktywów w ramach rynkowej transakcji zawartej między zainteresowanymi i dobrze poinformowanymi stronami transakcji, po obniżeniu jej o szacunkowe koszty zbycia.**
53. Wartość szacunkową przepływów pieniężnych netto, które zostaną uzyskane (lub zapłacone) w związku ze sprzedażą składnika aktywów na koniec jego okresu użytkowania, ustala się w sposób podobny do wartości godziwej pomniejszonej o koszty sprzedaży tego składnika aktywów, z tym, że szacując przepływy pieniężne netto:
- (a) jednostka stosuje ceny podobnych aktywów dominujące na dzień dokonania szacunku, których okres użytkowania został już zakończony, a które eksploatowane są w warunkach podobnych do warunków, które będą towarzyszyły użytkowaniu danego składnika aktywów oraz

- (b) ceny są korygowane zarówno o skutek przyszłego wzrostu cen wynikającego z ogólnej inflacji jak i ściśle określonego przyszłego wzrostu (spadku) cen. Jeśli jednak z szacunków przyszłych przepływów pieniężnych dotyczących dalszego użytkowania danego składnika aktywów oraz stopy dyskontowej wyłączono skutek ogólnej inflacji, skutek ten jest również wyłączany z szacunku przepływów pieniężnych netto na moment zbycia.

Przyszłe przepływy pieniężne w walutach obcych

54. Przyszłe przepływy pieniężne szacuje się w walucie, w której powstaną, a następnie dyskontuje się je z zastosowaniem stopy dyskontowej odpowiedniej dla danej waluty. Uzyskaną wartość bieżącą jednostka przelicza posługując się kursem wymiany stosowanym na dzień bilansowy przy transakcjach z natychmiastową dostawą lub płatnością (typu spot).

Stopa dyskontowa

55. **Stopa dyskontowa (lub stopy) powinna (powinny) być stopą przed opodatkowaniem i odzwierciedlać bieżącą rynkową ocenę:**
- a) **wartości pieniądza w czasie,**
- oraz**
- b) **ryzyka wiążącego się z danym składnikiem aktywów, o które szacunki przyszłych przepływów pieniężnych nie zostały jeszcze skorygowane.**
56. Stopa dyskontowa odzwierciedlająca bieżącą ocenę rynkową wartości pieniądza w czasie oraz ryzyko wiążące się z danym składnikiem aktywów odpowiada zwrotowi, jakiego wymagaliby inwestorzy podejmując decyzję o inwestycji, która generowałaby przepływy pieniężne w wysokości, terminach i o rodzaju ryzyka odpowiadające przepływowi, jakie jednostka oczekuje uzyskać z danego składnika aktywów. Stopa ta szacowana jest na podstawie domyślnej stopy dyskontowej bieżących transakcji rynkowych zawieranych w odniesieniu do podobnych aktywów lub na podstawie średniej ważonej kosztu kapitału spółki giełdowej, która posiada pojedynczy składnik aktywów (lub portfel aktywów) o potencjale użytkowym i ryzyku podobnym do tego, jaki posiada analizowany składnik aktywów. Stopa (stopy) dyskontowa (dyskontowe) wykorzystywana do ustalenia wartości użytkowej danego składnika aktywów nie odzwierciedla jednak ryzyka, o które szacunkowe prognozy przyszłych przepływów pieniężnych zostały już skorygowane, ponieważ powodowałyby to nałożenie się skutków niektórych założeń.
57. Jeśli stopa dyskontowa właściwa dla danego składnika aktywów nie jest dostępna na rynku, aby ją oszacować jednostka stosuje rozwiązania zastępcze. Dodatkowe wskazówki dotyczące ustalania stopy dyskontowej w powyższych warunkach zostały przedstawione w załączniku A.

Ustalenie wysokości i ujęcie odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości

58. W paragrafach od 59 do 64 określono wymogi dotyczące ujęcia i wyceny odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości pojedynczych składników aktywów, z wyłączeniem utraty wartości wartości firmy. Ujęcie i wycena odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości ośrodków wypracowujących środki pieniężne oraz wartości firmy omówione zostały w paragrafach od 65 do 108.
59. **Wartość bilansową składnika aktywów należy obniżyć do poziomu jego wartości odzyskiwalnej wtedy i tylko wtedy, gdy wartość odzyskiwalna tego składnika aktywów jest niższa od jego wartości bilansowej. Kwota tej obniżki stanowi odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości.**
60. **Odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości powinien zostać niezwłocznie ujęty jako koszt w rachunku zysków i strat chyba, że dany składnik aktywów wykazywany jest w wartości przeszacowanej zgodnie z innym standardem rachunkowości (na przykład zgodnie z modelem opartym na wartości przeszacowanej przewidzianym w MSR 16 „Rzeczowe aktywa trwałe”). Wszelkie odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości przeszacowanego składnika aktywów powinny być traktowane jako zmniejszenie wartości z tytułu przeszacowania zgodnie ze stosownym standardem.**
61. Odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości odnoszący się do nieprzeszacowanego składnika aktywów jest ujmowany w rachunku zysków i strat. Jednakże odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości odnoszący się do przeszacowanego składnika aktywów rozlicza się bezpośrednio z nadwyżką z przeszacowania tego składnika aktywów, w tej części, w której odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości nie przekracza kwoty odpowiadającej nadwyżce z przeszacowania dotyczącej tego właśnie składnika aktywów.

IAS 36

62. *Jeśli kwota oszacowanego odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości jest wyższa niż wartość bilansowa danego składnika aktywów, jednostka powinna ująć zobowiązanie, wtedy i tylko wtedy, gdy wymóg taki nakłada inny standard.*
63. *Po ujęciu odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości, należy tak skorygować odpis amortyzacyjny (umorzenie) dotyczący danego składnika aktywów, aby w ciągu pozostałego okresu użytkowania tego składnika aktywów dokonać systematycznego odpisania jego skorygowanej wartości bilansowej, pomniejszonej o wartość końcową (jeśli taka występuje).*
64. Jeśli odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości został ujęty, wysokość wszelkich odnośnych aktywów lub zobowiązań z tytułu odroczonego podatku dochodowego ustala się na podstawie MSR 12 „Podatek dochodowy”, poprzez porównanie zweryfikowanej wartości bilansowej składnika aktywów z jego wartością podatkową (zob. przykład 3 załącznika A).

Ośrodki wypracowujące środki pieniężne i wartość firmy

65. W paragrafach od 66 do 108 określono wymogi dotyczące sposobu identyfikacji ośrodka wypracowującego środki pieniężne, do którego należy dany składnik aktywów, oraz ustalania wartości bilansowej i ujmowania odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości ośrodków wypracowujące środki pieniężne i wartości firmy.

Identyfikacja ośrodka wypracowującego środki pieniężne, do którego należy dany składnik aktywów

66. *Jeśli istnieją jakiegokolwiek przesłanki świadczące o tym, że dany składnik aktywów mógł utracić część swojej wartości, należy oszacować wartość odzyskiwalną tego pojedynczego składnika aktywów. Jeśli oszacowanie wartości odzyskiwalnej pojedynczego składnika aktywów nie jest możliwe, jednostka powinna ustalić wartość odzyskiwalną ośrodka wypracowującego środki pieniężne, do którego należy dany składnik aktywów (ośrodek wypracowujący środki pieniężne danego składnika aktywów).*

67. Wartości odzyskiwalnej pojedynczego składnika aktywów nie da się ustalić, jeśli:

- (a) nie można przyjąć, że wartość użytkowa danego składnika aktywów jest zbliżona do jego wartości godziwej pomniejszonej o koszty sprzedaży (będzie tak na przykład, gdy przyszłe przepływy pieniężne z dalszego użytkowania tego składnika aktywów nie mogą zostać ocenione jako nieznaczące)

oraz

- (b) składnik aktywów nie wypracowuje wpływów pieniężnych, które są w znacznym stopniu niezależne od wpływów pieniężnych generowanych przez inne aktywa.

W takich przypadkach, wartość użytkową, a więc i wartość odzyskiwalną, można ustalić tylko na poziomie ośrodka wypracowującego środki pieniężne danego składnika aktywów.

Przykład

Jednostka działająca w górnictwie posiada prywatną kolej, którą eksploatuje na potrzeby własnej działalności. Prywatna kolej mogłaby zostać sprzedana za kwotę odpowiadającą wartości złomu a jej dalsze użytkowanie nie prowadzi do powstania przepływów pieniężnych w znacznym stopniu niezależnych od wpływów pieniężnych pochodzących z innych aktywów kopalni.

Niemożliwe jest oszacowanie wartości odzyskiwalnej prywatnej kolei, ponieważ nie można ustalić jej wartości użytkowej i jest prawdopodobnie różna od wartości złomu. Tak więc jednostka przeprowadza szacunek wartości odzyskiwalnej ośrodka wypracowującego przepływy pieniężne, do której prywatna kolej należy, czyli całej kopalni.

68. Zgodnie z definicją zawartą w paragrafie 6, ośrodek wypracowujący przepływy pieniężne danego składnika aktywów jest najmniejszym dającym się określić zespołem aktywów, który wypracowuje wpływy pieniężne w znacznym stopniu niezależne od wpływów pieniężnych pochodzących z innych aktywów lub innych zespołów aktywów. Określenie, co stanowi ośrodek wypracowujący środki pieniężne wymaga subiektywnej oceny. Jeśli nie ma możliwości ustalenia wartości odzyskiwalnej pojedynczego składnika aktywów, jednostka powinna stwierdzić, jaki jest najmniejszy zbiór aktywów, który wypracowuje w znacznym stopniu niezależne wpływy pieniężne.

Przykład

Przedsiębiorstwo przewozowe na mocy umowy z zarządem miasta zobowiązane jest do obsłużenia co najmniej pięciu odrębnych tras. Można dokonać wydzielenia aktywów przeznaczonych do poszczególnych tras i przepływów pieniężnych pochodzących z każdej z tras. Obsługa jednej trasy powoduje powstanie znaczącej straty.

Ponieważ jednostka nie ma możliwości ograniczenia obsługi o żadną z tras, najniższym możliwym do określenia poziomem wpływów pieniężnych z dalszego użytkowania aktywów, które to wpływy byłyby w znacznym stopniu niezależne od wpływów pieniężnych pochodzących z innych aktywów lub zespołów aktywów, są wpływy pieniężne wypracowywane przez pięć tras łącznie. Ośrodkiem wypracowującym przepływy pieniężne dla każdej z tras jest przedsiębiorstwo przewozowe jako całość.

69. Do wpływów pieniężnych zalicza się wpływy pieniężne i ich ekwiwalenty otrzymane od stron trzecich. Stwierdzając, czy wpływy pieniężne z danego składnika aktywów (lub zespołu aktywów) są w znacznym stopniu niezależne od wpływów pieniężnych z innych aktywów (zespołu aktywów), jednostka analizuje różne czynniki, między innymi to, w jaki sposób kierownictwo monitoruje działalność jednostki (np. w rozbiciu na produkty, branże, poszczególne lokalizacje, regiony lub w inny sposób), lub w jaki sposób kierownictwo podejmuje decyzje o kontynuowaniu lub zaniechaniu działalności oraz dalszym użytkowaniu lub zbyciu aktywów do niej należących. Przykład 1 zawarty w załączniku A podaje przykłady identyfikacji ośrodka wypracowującego środki pieniężne.

70. **Jeśli na produkty uzyskiwane w wyniku użytkowania danego składnika aktywów lub zespołu aktywów istnieje aktywny rynek, należy uznać, że ten składnik aktywów lub zespół aktywów stanowią ośrodek wypracowujący środki pieniężne, nawet jeśli część lub całość tych produktów jest wykorzystywana na potrzeby wewnętrzne. Jeśli wewnętrzne ceny transferowe wywierają wpływ na wpływy pieniężne wypracowywane przez dowolny składnik aktywów lub ośrodek wypracowujący środki pieniężne, jednostka powinna przyjąć przyszłe ceny rynkowe oszacowane zgodnie z najlepszą wiedzą kierownictwa, które mogą zostać uzyskane w wyniku transakcji rynkowej do:**

- a) **oszacowania przyszłych wpływów pieniężnych wykorzystywanych do ustalenia wartości użytkowej tego składnika aktywów lub ośrodka wypracowującego przepływy pieniężne**

oraz

- b) **oszacowania przyszłych wpływów pieniężnych w celu ustalenia wartości użytkowej innych składników aktywów lub ośrodków wypracowujących środki pieniężne, na które wpływ ma wewnętrzna polityka cen transferowych.**

71. Mimo, iż część lub całość produktów wytworzonych za pomocą składnika aktywów lub zespołu aktywów, jest wykorzystywana przez inne podmioty organizacyjne wchodzące w skład jednostki (na przykład wyroby na pośrednim etapie procesu wytwarzania), ten składnik aktywów lub ten zespół aktywów stanowią oddzielny ośrodek wypracowujący środki pieniężne, jeśli jednostka mogłaby sprzedać tak uzyskiwane produkty na aktywnym rynku. Jest tak dlatego, że ten składnik aktywów lub ten zespół aktywów mógłby poprzez dalsze użytkowanie wypracować wpływy pieniężne będące w znacznym stopniu niezależne od wpływów pieniężnych pochodzących z innych aktywów lub innych zespołów aktywów. Jeśli wewnętrzne ceny transferowe nie odzwierciedlają najlepszego szacunku kierownictwa odnośnie przyszłych cen rynkowych na produkty wytworzone przez ośrodek wypracowujący przepływy pieniężne, jakie można uzyskać na warunkach rynkowych, podczas korzystania z informacji zaczerpniętych z budżetów/planów finansowych dotyczących takiego ośrodka wypracowującego środki pieniężne lub wszelkich innych składników aktywów lub ośrodków wypracowujących środki pieniężne, które znajdują się pod wpływem wewnętrznych cen transferowych, jednostka powinna je skorygować.

IAS 36

72. **Określanie, do jakich ośrodków wypracowujących środki pieniężne należy dany składnik aktywów lub zespół aktywów, powinno odbywać się w sposób spójny w kolejnych okresach, chyba, że zmiana jest uzasadniona.**
73. Jeśli jednostka stwierdzi, że dany składnik aktywów należy do innego niż w okresach ubiegłych ośrodka wypracowującego środki pieniężne, lub, że rodzaj aktywów łączonych w jeden ośrodek wypracowujący środki pieniężne uległ zmianie, zgodnie z wymogiem zawartym w paragrafie 130 jednostka będzie musiała ujawnić pewne informacje na temat tego ośrodkaśrodków pieniężne, jeśli doszło do ujęcia lub odwrócenia odpisu aktualizującego z tytułu utraty jego wartości.

Wartość odzyskiwalna a wartość bilansowa ośrodka wypracowującego środki pieniężne

74. Wartość odzyskiwalna ośrodka wypracowującego środki pieniężne odpowiada wyższej spośród kwot wartości godziwej pomniejszonej o koszty sprzedaży tego ośrodka i jego wartości użytkowej. Dla celów ustalania wartości odzyskiwalnej ośrodka wypracowującego środki pieniężne, w paragrafach od 19 do 57 termin „składnik aktywów” powinien być także rozumiany jako „ośrodek wypracowujący środki pieniężne”.
75. **Wartość bilansową ośrodka wypracowującego środki pieniężne należy ustalić spójnie ze sposobem ustalenia wartości odzyskiwalnej tego ośrodka.**
76. Wartość bilansowa ośrodka wypracowującego środki pieniężne:
- (a) zawiera w sobie wartość bilansową tylko tych aktywów, które mogą być bezpośrednio przypisane lub na rozsądnych i spójnych zasadach przyporządkowane do ośrodka wypracowującego środki pieniężne oraz, że będą one wypracowywały przyszłe wpływy pieniężne uwzględnione przy ustalaniu wartości użytkowej tego ośrodka wypracowującego środki pieniężne

oraz

- (b) nie zawiera w sobie wartości bilansowej jakichkolwiek ujętych pozycji zobowiązań chyba, że nie można ustalić wartości odzyskiwalnej tego ośrodka wypracowującego środki pieniężne bez uwzględnienia tej pozycjizobowiązań.

Jest tak dlatego, że ustalając wartość godziwą pomniejszoną o koszty sprzedaży i wartość użytkową ośrodka wypracowującego środki pieniężne wyłącza się przepływy pieniężne, które odnoszą się do aktywów nie będących częścią ośrodka wypracowującego środki pieniężne oraz zobowiązań, które zostały już ujęte w sprawozdaniu finansowym (zob. paragrafy 28 i 43).

77. Ważne jest, aby grupując aktywa w celu porównania wartości odzyskiwalnej z wartością bilansową, do ośrodka wypracowującego środki pieniężne włączyć wszystkie aktywa wypracowujące lub wykorzystywane do wypracowywania – odnośnego strumienia wpływów pieniężnych. W przeciwnym razie mogłaby powstać sytuacja, w której wydawałoby się, że wartość odzyskiwalna ośrodka wypracowującego przepływy pieniężne jest wyższa od jego wartości bilansowej, choć faktycznie nastąpiła utrata wartości aktywów. Jednak w niektórych przypadkach, mimo iż pewne aktywa wpływają na szacowane przyszłe przepływy pieniężne ośrodka wypracowującego przepływy pieniężne, nie ma możliwości przypisania ich na rozsądnych i spójnych zasadach do danego ośrodka wypracowującego przepływy pieniężne. Taka sytuacja może mieć miejsce w przypadku wartości firmy lub majątku wspólnego, do którego zalicza się na przykład aktywa głównej siedziby jednostki. W paragrafach od 80 do 103 wyjaśnia się, jak należy postąpić w przypadku takich aktywów, przeprowadzając test na utratę wartości ośrodka wypracowującego środki pieniężne.
78. W celu ustalenia wartości odzyskiwalnej ośrodka wypracowującego środki pieniężne, konieczne może być uwzględnienie pewnych zobowiązań. Może stać się tak wówczas, gdy zbycie ośrodka wypracowującego środki pieniężne wiązałaby się dla jednostki przejmującej z koniecznością przejścia również zobowiązania. W takim przypadku wartość godziwą pomniejszona o koszty sprzedaży (lub szacunkowy przepływ środków pieniężnych z ostatecznego zbycia) ośrodka wypracowującego środki pieniężne odpowiada łącznej kwocie obejmującej szacunkową cenę sprzedaży aktywów wchodzących w skład ośrodka wypracowującego przepływy środków pieniężne i zobowiązanie, po pomniejszeniu o koszty zbycia. Aby móc przeprowadzić miarodajne porównanie wartości bilansowej ośrodka wypracowującego środki pieniężne i jego wartości odzyskiwalnej, wartość bilansową pozycji pasywnej odlicza się zarówno przy ustalaniu wartości użytkowej ośrodka wypracowującego środki pieniężne, jak i jego wartości bilansowej.

Przykład

Jednostka prowadzi kopalnię w kraju, którego prawodawstwo nakłada na właściciela wymóg zrehabilitowania zajmowanego przez siebie terenu po zakończeniu prac wydobywczych. Koszt rekultywacji obejmuje odtworzenie nasypu, który musiał być usunięty przed rozpoczęciem prac wydobywczych. Rezerwę na koszty odtworzenia nasypu utworzono w momencie jego usunięcia. Kwota rezerwy zwiększyła wartość początkową kopalni i jest amortyzowana przez okres użytkowania kopalni. Wartość bilansowa rezerwy na koszty rekultywacji wynosi 500 j.p. (*), co odpowiada bieżącej wartości kosztów rekultywacji.

Jednostka przeprowadza testy sprawdzające, czy nastąpiła utrata wartości kopalni. W przypadku kopalni, ośrodkiem wypracowującym środki pieniężne jest cała kopalnia. Jednostka otrzymała różne oferty zakupu kopalni za cenę około 800 j.p. Proponowana cena uwzględnia fakt, iż nabywca przejmie na siebie obowiązek odtworzenia nasypu. Koszty zbycia kopalni są na tyle nieznaczące, że kwalifikują się do pominięcia. Wartość użytkowa kopalni wynosi około 1 200 j.p., wyłączając koszty rekultywacji. Wartość bilansowa kopalni wynosi 1 000 j.p.

Wartość godziwa pomniejszona o koszty sprzedaży ośrodka wypracowującego środki pieniężne wynosi 800 j.p. Kwotę tą uzyskano po uwzględnieniu kosztów rekultywacji, na które utworzono już rezerwę. W rezultacie, wartość użytkowa ośrodka wypracowującego środki pieniężne ustalana jest po uwzględnieniu kosztów rekultywacji i szacuje się ją na kwotę 700 j.p. (1 200 j.p. – 500 j.p.). Wartość bilansowa ośrodka wypracowującego środki pieniężne równa się kwocie 500 j.p., co odpowiada różnicy wartości bilansowej kopalni (1 000 j.p.) i wartości bilansowej rezerwy na koszty rekultywacji (500 j.p.). Uznaje się więc, że wartość odzyskiwalna ośrodka wypracowującego środki pieniężne jest wyższa od jego wartości bilansowej.

79. Ze względów praktycznych, w wybranych przypadkach, wartość odzyskiwalną ośrodka wypracowującego środki pieniężne ustala się po uwzględnieniu aktywów, które nie są częścią tego ośrodka wypracowującego środki pieniężne (na przykład, należności lub innych aktywów finansowych) lub ujętych pozycji pasywnych (na przykład, zobowiązań z tytułu dostaw i usług, rezerw na świadczenia emerytalne i innych rezerw). W takich przypadkach, wartość bilansową ośrodka wypracowującego środki pieniężne zwiększa się o wartość bilansową takich aktywów i zmniejsza o wartość bilansową takich pasywów.

Wartość firmy

Przypisywanie wartości firmy do ośrodków wypracowujących środki pieniężne

80. **W celu przeprowadzenia testu na utratę wartości, wartość firmy przejęta w wyniku połączenia jednostek zostaje w chwili przejęcia przyporządkowana do poszczególnych ośrodków lub zespołów ośrodków wypracowujących środki pieniężne jednostki przejmującej, które zgodnie z oczekiwaniami, mają odnieść korzyści z tytułu synergii uzyskanej w wyniku takiego połączenia, bez względu na to, czy zostały do nich przypisane także inne składniki aktywów lub zobowiązania jednostki przejmowanej. Każdy ośrodek lub zespół ośrodków, do którego została przypisana wartość firmy, powinien:**
- odpowiadać najniższemu poziomowi, na którym wartość firmy jest monitorowana na wewnętrzne potrzeby zarządcze**
- oraz**
- być nie większy niż jeden segment działalności zgodnie z definicją podstawowego lub uzupełniającego wzoru sprawozdawczości finansowej określonego na podstawie MSR 14 „Sprawozdawczość dotycząca segmentów działalności”.**
81. Wartość firmy przejęta w wyniku połączenia jednostek odpowiada płatności, jaką wnoszą jednostka przejmująca na poczet przyszłych korzyści ekonomicznych, które oczekuje uzyskać z tytułu aktywów niemożliwych do zidentyfikowania lub składników aktywów, które indywidualnie nie kwalifikowały się do ujęcia w sprawozdaniu finansowym. Wartość firmy nie wypracowuje przepływów pieniężnych niezależnie od innych aktywów lub zespołów aktywów, ale często przyczynia się do wypracowania przepływów pieniężnych przez szereg ośrodków. W wielu przypadkach przyporządkowanie wartości firmy do pojedynczych ośrodków wypracowujących środki pieniężne nie jest możliwe, istnieje natomiast możliwość przypisania wartości firmy do zespołów ośrodków. W rezultacie, najniższy poziom, na którym wartość firmy jest monitorowana w jednostce na wewnętrzne potrzeby kierownictwa obejmuje w wybranych przypadkach szereg ośrodków wypracowujących środki pieniężne, do których wartość firmy odnosi się, ale nie może zostać przyporządkowana. Dlatego też, odniesienia do ośrodka wypracowującego przepływy pieniężne w paragrafach 83-99 należy interpretować także jako odniesienia do zespołów ośrodków, do których została przypisana wartość firmy.

(*) W niniejszym standardzie, wszystkie kwoty pieniężne zostały podane w „jednostkach walutowych” (jW)

IAS 36

82. Zgodnie z wymogiem określonym w paragrafie 80, test na utratę wartości w odniesieniu do wartości firmy należy przeprowadzać na poziomie, do którego w sposób naturalny można przypisać wartość firmy i który jest zgodny z metodą, jaką jednostka wykorzystuje do zarządzania swoją działalnością. Dlatego też, w większości przypadków, opracowanie dodatkowego systemu sprawozdawczości finansowej nie jest konieczne.
83. Ośrodek wypracowujący przepływy pieniężne, do którego wartość firmy została przypisana w celu przeprowadzeniu testu na utratę jej wartości, może nie pokrywać się z poziomem, do którego wartość firmy jest przyporządkowana zgodnie z wymogami MSR 21 „Skutki zmian kursów walut obcych” w celu wyceny zysków i strat z tytułu kursów walut obcych. Na przykład, jeśli zgodnie z wymogami MSR 21, w celu wyceny strat i zysków z tytułu kursów walut obcych, jednostka powinna przypisać wartość firmy do względnie niskiego poziomu, przeprowadzenie testu sprawdzającego czy nastąpiła utrata wartości wartości firmy na tym samym poziomie nie jest wymagane, chyba, że dana jednostka monitoruje wartość firmy na tym poziomie na wewnętrzne potrzeby kierownictwa.
84. **W przypadku, w którym wstępne przypisanie wartości firmy przejętej w wyniku połączenia jednostek nie może zostać zakończone przed końcem okresu rocznego, w którym nastąpiło połączenie, wstępne przypisanie powinno zostać dokonane przed końcem pierwszego okresu rocznego, który rozpoczyna się po dniu przejścia.**
85. Zgodnie z MSSF 3 „Połączenia jednostek”, jeśli na koniec okresu, w którym połączenie jednostek zostało przeprowadzone, połączenie to może być jedynie tymczasowo zaksięgowane, jednostka przejmująca powinna:
- (a) zaksięgować połączenie w oparciu o powyższe tymczasowe wartości
- oraz
- (b) ująć wszelkie korekty tymczasowych wartości po zakończeniu wstępnego księgowania w ciągu 12 miesięcy od dnia przejścia.

W takim przypadku, zakończenie wstępnego przypisania wartości firmy przejętej w wyniku połączenia jednostek przed końcem rocznego okresu, w którym nastąpiło połączenie, może także okazać się niemożliwe. Jeśli tego rodzaju sytuacja ma miejsce, jednostka jest zobowiązana ujawnić informacje określone w paragrafie 133.

86. **Jeśli wartość firma została przyporządkowana do ośrodka wypracowującego środki pieniężne, a działalność wchodząca w skład danego ośrodka zostanie zbyta przez jednostkę, wartość firmy odnosząca się do zbytej działalności powinna:**
- a) **zostać uwzględniona w wartości bilansowej danej działalności przy ustalaniu zysku lub straty z tytułu zbycia**
- oraz
- b) **być wyceniona na podstawie względnej wartości zbytej działalności, proporcjonalnie do udziału w zatrzymanej części ośrodka wypracowującego środki pieniężne chyba, że jednostka jest w stanie wykazać, że inna metoda lepiej odzwierciedla wartość firmy związaną ze zbyciem działalnością**

Przykład

Jednostka zbyła za 100 j.p. działalność stanowiącą część ośrodka wypracowującego przepływy pieniężne, do której została przypisana wartość firmy, j.p. Wartość firmy przypisana do powyższego ośrodka może zostać zidentyfikowana lub przyporządkowana zespołowi ośrodków poziomu niższego niż poziom tego ośrodka jedynie na arbitralnych zasadach. Wartość odzyskiwalna zatrzymanej części ośrodka wypracowującego środki pieniężne wynosi 300j.p.

Ponieważ wartość firmy przypisana do ośrodka wypracowującego przepływy pieniężne nie może zostać inaczej niż arbitralnie zidentyfikowana ani przyporządkowana do zespołu ośrodków na poziomie niższym niż ten ośrodek, wartość firmy związana ze zbyciem działalnością jest wyceniana w oparciu o względną wartość zbytej działalności oraz zatrzymaną część ośrodka. W związku z tym, wartość bilansowa zbytej działalności obejmuje 25 % wartości firmy przypisanej do powyższego ośrodka wypracowującego środki pieniężne.

87. *Jeśli jednostka poddaje reorganizacji swoją strukturę w sposób, który zmienia skład jednego lub więcej ośrodków wypracowujących środki pieniężne, do których została przypisana wartość firmy, wartość firmy powinna zostać ponownie przepisana do tych ośrodków, które uległy zmianie. Przypisanie to powinno zostać zrealizowane zgodnie z podejściem względnej wartości, które jest podobne do podejścia stosowanego w przypadkach, w których jednostka zbywa działalność przynależną do ośrodka wypracowującego środki pieniężne chyba, że jednostka jest w stanie wykazać, że inna metoda lepiej odzwierciedla wartość firmy, która odnosi się do ośrodków poddanych reorganizacji.*

Przykład

Wartość firmy została uprzednio przypisana do ośrodka A wypracowującego środki pieniężne. Wartość firmy, która odnosi się do ośrodka A nie jest w sposób inny niż arbitralny możliwa do zidentyfikowania lub przyporządkowania zespołowi aktywów na poziomie niższym niż ośrodek A. Ośrodek A zostanie podzielony, a następnie połączony z trzema innymi ośrodkami wypracowującymi środki pieniężne B, C i D.

Ponieważ wartość firmy przypisana do ośrodka A nie może zostać w sposób niearbitralny przyporządkowana lub odniesiona do zespołu aktywów na poziomie niższym niż ośrodek A, zostaje ona przepisana do ośrodków B, C i D w oparciu o względną wartość trzech części ośrodka A przed ich włączeniem do ośrodków B, C i D.

Przeprowadzanie testów na utratę wartości w odniesieniu do ośrodków wypracowujących środki pieniężne, które obejmują wartość firmy

88. *Jeśli w przypadku opisanym w paragrafie 81, wartość firmy odnosi się do ośrodka wypracowującego środki pieniężne, ale nie została mu przyporządkowana, ośrodek ten powinien zostać poddany testowi na utratę wartości, jeśli istnieją przesłanki, które wskazują na możliwość utraty jego wartości. Test ten powinien zostać przeprowadzony poprzez porównanie wartości bilansowej ośrodka, z wyłączeniem wartości firmy, z jego wartością odzyskiwalną. Odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości powinien zostać ujęty zgodnie z wymogami określonymi w paragrafie 104.*
89. Jeśli wartość bilansowa ośrodka wypracowującego środki pieniężne, o którym mowa w paragrafie 88, obejmuje składniki wartości niematerialnych o nieokreślonym okresie użytkowania lub składniki wartości niematerialnych, które nie są jeszcze dostępne do użytkowania, a aktywa te mogą zostać poddane testowi na utratę wartości jedynie w ramach testu sprawdzającego czy nastąpiła utrata wartości ośrodka, paragraf 10 nakłada wymóg przeprowadzania corocznych testów na utratę wartości w odniesieniu do tego ośrodka.
90. *Ośrodek wypracowujący środki pieniężne, do którego została przypisana wartość firmy, powinien być corocznie poddawany testom na utratę wartości, a także jeśli istnieją przesłanki wskazujące na utratę jego wartości. Powyższe testy powinny być przeprowadzane poprzez porównanie wartości bilansowej ośrodka, włącznie z wartością firmy, z jego wartością odzyskiwalną. W przypadku, w którym wartość odzyskiwalna ośrodka przewyższa jego wartość bilansową, uznaje się, że nie nastąpiła utrata wartości ośrodka oraz odnośnej wartości firmy. Jeśli wartość bilansowa ośrodka jest wyższa od jego wartości odzyskiwalnej, jednostka jest zobowiązana ująć odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości zgodnie z wymogami paragrafu 104.*

Udziały mniejszościowe

91. Zgodnie z postanowieniami MSSF 3, uznaje się, że wartość firmy ujęta podczas połączenia jednostek nie odpowiada kwocie wartości firmy, którą jednostka dominująca kontroluje w wyniku połączenia jednostek, ale stanowi wartość firmy, która została przejęta przez jednostkę dominującą proporcjonalnie do jej udziałów. Dlatego też, wartość firmy, która odnosi się do udziałów mniejszościowych nie jest ujmowana w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym jednostki dominującej. W analogiczny sposób, jeśli udziały mniejszościowe odnoszą się do ośrodka wypracowującego środki pieniężne, do którego została przyporządkowana wartość firmy, wartość bilansowa danego ośrodka obejmuje:
- (a) zarówno udziały jednostki dominującej oraz udziały mniejszościowe w możliwych do zidentyfikowania składnikach aktywów netto danego ośrodka
- oraz
- (b) udziały jednostki dominującej w wartości firmy.

Dodatkowo, część wartości odzyskiwalnej ośrodka wypracowującego środki pieniężne, która została ustalona zgodnie z wymogami niniejszego standardu, odnosi się do udziałów mniejszościowych w wartości firmy.

IAS 36

92. W celu przeprowadzenia testu na utratę wartości w odniesieniu do nie posiadanego w całości ośrodka wypracowującego środki pieniężne, który obejmuje wartość firmy, należy hipotetycznie skorygować wartość bilansową danego ośrodka przed jej porównaniem z jego wartością odzyskiwalną. Korekta powinna zostać przeprowadzona poprzez ubрутowanie wartości bilansowej wartości firmy przyporządkowanej do danego ośrodka, tak, aby uwzględniała ona wartość firmy odnoszącą się do udziałów mniejszościowych. Aby ustalić czy nastąpiła utrata wartości danego ośrodka, jego hipotetycznie skorygowana wartość bilansowa jest następnie porównywana z jego wartością odzyskiwalną. W przypadku utraty wartości, jednostka powinna w pierwszej kolejności ująć odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości zgodnie w wymogami paragrafu 104, aby obniżyć wartość bilansową wartości firmy przypisanej do danego ośrodka.
93. Ponieważ wartość firmy jest ujmowana jedynie w zakresie udziałów należących do jednostki dominującej, odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości firmy zostaje rozdzielony proporcjonalnie pomiędzy wartość firmy należącą do jednostki dominującej oraz jej część przypisaną udziałom mniejszościowym, przy czym odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości wartości firmy ujmuje się wyłącznie w odniesieniu do pierwszego elementu.
94. Jeśli łączna wartość odpisu aktualizującego, który odnosi się do wartości firmy jest mniejsza od kwoty nadwyżki hipotetycznie skorygowanej wartości bilansowej ośrodka wypracowującego środki pieniężne nad jego wartość odzyskiwalną, paragraf 104 nakłada wymóg, aby pozostała nadwyżka została przypisana do pozostałych składników aktywów danego ośrodka proporcjonalnie do ich wartości bilansowej.
95. Przykład sytuacyjny 7 przedstawia test na utratę wartości aktywów przeprowadzany w odniesieniu do nie należącego w całości do jednostki ośrodka wypracowującego środki pieniężne, który obejmuje wartość firmy.

Terminy przeprowadzania testów na utratę wartości

96. *Coroczny test na utratę wartości przeprowadzany w odniesieniu do ośrodka wypracowującego środki pieniężne, do którego została przypisana wartość firmy, może być wykonywany w dowolnym terminie w ciągu roku, pod warunkiem, iż jest on realizowany corocznie w tym samym terminie. Różne ośrodki wypracowujące środki pieniężne mogą być poddawane testom na utratę wartości w innych terminach. W przypadku, w którym część lub cała wartość firmy przypisana do danego ośrodka została przejęta w wyniku połączenia jednostek w ciągu bieżącego okresu rocznego, wymaga się, aby dany ośrodek został poddany testowi na utratę wartości przed końcem bieżącego okresu rocznego.*
97. *Jeśli poszczególne składniki aktywów wchodzące w skład ośrodka wypracowującego środki pieniężne, do których została przypisana wartość firmy, są poddawane testom na utratę wartości w tym samym czasie, co ośrodek obejmujący wartość firmy, powyższe składniki aktywów powinny zostać poddane testom przed przeprowadzeniem testu na utratę wartości w odniesieniu do ośrodka zawierającego wartość firmy. W analogiczny sposób, jeśli ośrodki wypracowujące środki pieniężne tworzące zespół ośrodków, do których została przypisana wartość firmy, są poddawane testom na utratę wartości w tym samym czasie, co zespół ośrodków zawierających wartość firmy, pojedyncze ośrodki powinny być poddawane testom na utratę wartości przed przeprowadzeniem takiego testu w odniesieniu do zespołu ośrodków zawierających wartość firmy.*
98. W chwili przeprowadzania testu na utratę wartości w odniesieniu do ośrodka wypracowującego środki pieniężne, do którego została przypisana wartość firmy, mogą zaistnieć przesłanki wskazujące na wystąpienie utraty wartości składnika aktywów wchodzącego w skład ośrodka, który obejmuje wartość firmy. W takim przypadku, jednostka powinna w pierwszej kolejności przeprowadzić test na utratę wartości w odniesieniu do tego składnika aktywów, a następnie, przed wykonaniem testu na utratę wartości ośrodka wypracowującego środki pieniężne, do którego została przypisana wartość firmy, ująć odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości danego składnika. Analogicznie, jeśli zaistnieją przesłanki wskazujące na wystąpienie utraty wartości ośrodka wypracowującego środki pieniężne wchodzącego w skład zespołu, do którego przyporządkowano wartość firmy, jednostka powinna w pierwszej kolejności przeprowadzić test na utratę wartości w odniesieniu do tego ośrodka wypracowującego środki pieniężne, a następnie ująć odpis aktualizujący z tytułu utraty jego wartości przed wykonaniem testu na utratę wartości w odniesieniu do zespołu ośrodków, do których została przypisana wartość firmy.
99. *Najbardziej aktualna i szczegółowa wycena wartości odzyskiwalnej ośrodka wypracowującego środki pieniężne, do którego została przypisana wartość firmy, przeprowadzona w poprzednim okresie może zostać wykorzystana do przeprowadzenia testu na utratę wartości tego ośrodka w bieżącym okresie, pod warunkiem, iż spełniono następujące kryteria:*
- a) *od chwili przeprowadzenia najbardziej aktualnej wyceny wartości odzyskiwalnej, aktywa oraz zobowiązania wchodzące w skład danego ośrodka nie uległy znacznym zmianom,*

- b) **najbardziej aktualna wycena wartości odzyskiwalnej odpowiada kwocie, która jest znacznie wyższa od wartości bilansowej danego ośrodka**

oraz

- c) **analiza wydarzeń oraz okoliczności, które uległy zmianie od czasu przeprowadzenia najbardziej aktualnej wyceny wartości odzyskiwalnej wskazuje na niskie prawdopodobieństwo, iż uzyskana w wyniku bieżącej wyceny kwota wartości odzyskiwalnej będzie niższa od bieżącej wartości bilansowej tego ośrodka.**

Majątek wspólny

100. Do majątku wspólnego zalicza się aktywa grupy kapitałowej lub oddziałów takie, jak budynki głównej siedziby lub oddziału jednostki, wyposażenie EPD (elektronicznego przetwarzania danych) i ośrodki badawcze. Struktura jednostki przesądza o tym, czy dany składnik aktywów spełnia określone w niniejszym standardzie wymogi definicyjne pozwalające na zaliczenie go do majątku wspólnego z punktu widzenia danego ośrodka wypracowującego środki pieniężne. Do kluczowych cech charakterystycznych majątku wspólnego należy to, iż nie wypracowuje on wpływów pieniężnych niezależnie od innych aktywów lub zespołów aktywów, a jego wartość bilansowa nie może być w całości przyporządkowana analizowanemu ośrodkowi wypracowującemu środki pieniężne.
101. Ponieważ majątek wspólny nie wypracowuje oddzielnych wpływów pieniężnych, nie można ustalić wartości odzyskiwalnej pojedynczego składnika aktywów zaliczanego do majątku wspólnego chyba, że kierownictwo podejmie decyzję o zbyciu takiego składnika aktywów. W rezultacie, jeśli istnieją przesłanki wskazujące na to, że wartość składnika aktywów należącego do majątku wspólnego mogła ulec obniżeniu, wartość odzyskiwalną ustala się na poziomie ośrodka wypracowującego środki pieniężne, do którego dany składnik należy i porównuje się ją z wartością bilansową ośrodka wypracowującego środki pieniężne, a wszelkie odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości ujmują się zgodnie z paragrafem 104.
102. **Przeprowadzając test sprawdzający, czy nastąpiła utrata wartości ośrodka wypracowującego środki pieniężne, jednostka powinna zidentyfikować wszystkie aktywa majątku wspólnego, które związane są z analizowanym ośrodkiem wypracowującym środki pieniężne. Jeśli część wartości bilansowej wspólnych aktywów:**
- a) **może być w części przypisana na rozsądnych i spójnych zasadach do danego ośrodka wypracowującego środki pieniężne, jednostka powinna porównać wartość bilansową danego ośrodka, włącznie z częścią wartości bilansowej majątku wspólnego, która została do niego przypisana, z jego wartością odzyskiwalną. Odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości aktywów powinien zostać ujęty zgodnie z paragrafem 104.**
- b) **nie może być przypisana na rozsądnych i spójnych zasadach do danego ośrodka wypracowującego środki pieniężne, jednostka powinna:**
- i) **porównać wartość bilansową danego ośrodka, z wyłączeniem majątku wspólnego, z jego wartością odzyskiwalną, przy czym wszystkie odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości należy ujmować zgodnie z paragrafem 104,**
- ii) **określić najmniejszy zespół ośrodków wypracowujących środki pieniężne, który obejmuje ośrodek będący przedmiotem rewizji, oraz do którego część wartości bilansowej majątku wspólnego może zostać przypisana na rozsądnych i spójnych zasadach**
- oraz
- iii) **porównać wartość bilansową danego zespołu ośrodków wypracowujących środki pieniężne, włącznie z częścią wartości bilansowej majątku wspólnego, który został przypisany do danego zespołu ośrodków, z ich wartością odzyskiwalną. Odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości należy ujmować zgodnie z paragrafem 104.**
103. Przykład sytuacyjny 8 ilustruje praktyczne zastosowanie powyższych wymogów w odniesieniu do majątku wspólnego.

IAS 36

Odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości ośrodka wypracowującego środki pieniężne

104. **Odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości ośrodka wypracowującego środki pieniężne (najmniejszego zespołu ośrodków wypracowujących środki pieniężne, do których została przypisana wartość firmy lub majątek wspólny) należy ująć w sprawozdaniu wtedy i tylko wtedy, gdy wartość odzyskiwalna ośrodka (zespołu ośrodków) jest niższa od jego (ich) wartości bilansowej. W celu obniżenia wartości bilansowej aktywów należących do ośrodka wypracowującego środki pieniężne, odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości powinien być przypisany do poniższych składników aktywów ośrodka w następującej kolejności:**

- a) **w pierwszej kolejności, w celu obniżenia kwoty wartości firmy, która została przypisana do ośrodka wypracowującego środki pieniężne (zespołu ośrodków)**

oraz

- b) **następnie, do innych aktywów należących do ośrodka wypracowującego środki pieniężne (zespołu ośrodków), proporcjonalnie do udziału wartości bilansowej każdego ze składników aktywów w wartości ośrodka wypracowującego środki pieniężne (zespołu ośrodków).**

Takie obniżenie wartości bilansowych należy zakwalifikować tak jak odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości pojedynczych składników aktywów i ująć zgodnie z paragrafem 60.

105. **W wyniku przypisania odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości zgodnie z paragrafem 104, wartość bilansowa danego składnika aktywów jednostki nie może osiągnąć wartości niższej od najwyższej spośród następujących kwot:**

- a) **jego wartości godziwej pomniejszonej o koszty sprzedaży (jeśli istnieje możliwość jej ustalenia),**

- b) **jego wartości użytkowej (jeśli istnieje możliwość jej ustalenia)**

oraz

- c) **zera.**

Kwota odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości, która przy braku powyższego ograniczenia miałaby być przypisana danemu składnikowi aktywów, powinna zostać proporcjonalnie przypisana do pozostałych aktywów należących do ośrodka wypracowującego środki pieniężne (zespołu ośrodków).

106. W przypadkach, w których nie istnieje praktyczny sposób oszacowania wartości odzyskiwalnej każdego, pojedynczego składnika aktywów ośrodka wypracowującego środki pieniężne, obowiązuje zawarty w niniejszym standardzie wymóg dokonania arbitralnego przypisania części odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości pomiędzy aktywa należące do ośrodka wypracowującego środki pieniężne, z wyjątkiem wartości firmy, ponieważ wszystkie aktywa ośrodka wypracowującego środki pieniężne „pracują” razem.

107. Przy braku możliwości ustalenia wartości odzyskiwalnej pojedynczego składnika aktywów (zob. paragraf 67):

- (a) w odniesieniu do tego składnika aktywów ujmuje się odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości, jeśli wartość bilansowa tego składnika jest większa od wyższej z kwot: jego wartości godziwej pomniejszonej o koszty sprzedaży i kwoty, którą uzyskano w wyniku zastosowania procedur przypisania części odpisu aktualizującego opisanych w paragrafach 104 i 105,

oraz

- (b) w odniesieniu do tego składnika aktywów nie ujmuje się odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości, jeśli nie nastąpiła utrata wartości odnośnego ośrodka wypracowującego środki pieniężne. Ma to zastosowanie nawet wówczas, gdy wartość godziwa pomniejszona o koszty sprzedaży danego składnika aktywów jest niższa od jego wartości bilansowej.

Przykład

Nastąpiło mechaniczne uszkodzenie maszyny, która jednak nadal działa, mimo iż nie tak dobrze jak do tej pory. Wartość godziwa pomniejszona o koszty sprzedaży maszyny jest niższa od jej wartości bilansowej. Maszyna na skutek dalszego użytkowania nie wypracowuje niezależnych wpływów pieniężnych. Najmniejszym obejmującym maszynę zespołem aktywów, który na skutek dalszego użytkowania wypracowuje wpływy pieniężne będące w znacznym stopniu niezależne od wpływów pieniężnych pochodzących z innych aktywów, jest linia produkcyjna, do której maszyna należy. Na podstawie wartości odzyskiwalnej linii produkcyjnej można stwierdzić, że nie nastąpiła utrata wartości linii produkcyjnej jako całości.

Założenie 1: budżety/plany finansowe zatwierdzone przez kierownictwo nie wskazują, aby kierownictwo zamierzało wymienić maszynę.

Wartości odzyskiwalnej samej maszyny nie można oszacować, ponieważ wartość użytkowa tej maszyny:

- a) może być różna od jej wartości godziwej pomniejszonej o koszty sprzedaży

oraz

- b) może być ustalona tylko na poziomie ośrodka wypracowującego środki pieniężne, do którego maszyna należy (lina produkcyjna).

Nie nastąpiła utrata wartości linii produkcyjnej, a więc nie ujmuje się żadnego odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości maszyny. Tym niemniej, potrzebne może okazać się przeprowadzenie ponownej oceny okresu amortyzacji lub metody amortyzacji stosowanej wobec tej maszyny. Być może konieczne będzie przyjęcie krótszego okresu amortyzacji lub metody prowadzącej do szybszego jej umorzenia, aby uwzględnić oczekiwania odnośnie pozostałego okresu użytkowania maszyny lub trybu konsumowania korzyści ekonomicznych przez jednostkę gospodarczą.

Założenie 2: budżety/plany finansowe zatwierdzone przez kierownictwo odzwierciedlają zaangażowanie kierownictwa w wymianę tej maszyny i jej sprzedaż w bliskiej przyszłości. Przepływy pieniężne pochodzące z dalszego użytkowania maszyny do dnia jej zbycia zostały oszacowane jako na tyle nieznaczące, że kwalifikują się do pominięcia.

Wartość użytkową maszyny można oszacować jako kwotę bliską jej wartości godziwej pomniejszonej o koszty sprzedaży. W związku z tym, wartość odzyskiwalna maszyny może zostać ustalona i nie poddaje się analizie ośrodka wypracowującego środki pieniężne, do którego maszyna należy (np. linii produkcyjnej). Ponieważ wartość godziwa pomniejszona o koszty sprzedaży maszyny jest niższa od jej wartości bilansowej, ujmuje się odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości tej maszyny.

108. **Po zastosowaniu wymogów zawartych w paragrafach 104 i 105 należy ująć zobowiązanie w wysokości pozostałej części kwoty odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości ośrodka wypracowującego środki pieniężne, lecz należy to uczynić wtedy i tylko wtedy, gdy wymóg taki wynika z innego standardu.**

Odwrócenie odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości

109. W paragrafach od 110 do 116 określono wymogi dotyczące odwrócenia ujętego w okresach poprzednich odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości składnika aktywów lub ośrodka wypracowującego środki pieniężne. W wymogach operuje się terminem „składnik aktywów”, ale odnosi się on tak samo do pojedynczego składnika aktywów jak do ośrodka wypracowującego środki pieniężne. Dodatkowe wymogi mające zastosowanie do pojedynczych składników aktywów określone zostały w paragrafach od 117 do 121, do ośrodków wypracowujących środki pieniężne - w paragrafach od 122 do 123, a do wartości firmy - w paragrafach od 124 do 125.
110. **Na każdy dzień bilansowy jednostka powinna ocenić, czy występują przesłanki wskazujące na to, że odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości, który był ujęty w okresach ubiegłych w odniesieniu do danego składnika aktywów, z wyjątkiem wartości firmy, jest zbędny, albo powinien być zmniejszony. Jeśli takie przesłanki występują, jednostka powinna oszacować wartość odzyskiwalną tego składnika aktywów.**
111. **Oceniając, czy występują przesłanki wskazujące na to, że odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości, który był w okresach ubiegłych ujęty w odniesieniu do danego składnika aktywów, z wyłączeniem wartości firmy, jest zbędny albo powinien być zmniejszony, jednostka powinna przeanalizować przynajmniej następujące przesłanki:**

IAS 36

Przesłanki pochodzące z zewnętrznych źródeł informacji

- a) *w ciągu okresu nastąpił znaczący wzrost wartości rynkowej danego składnika aktywów,*
- b) *w ciągu okresu nastąpiły lub nastąpią w niedalekiej przyszłości znaczące, korzystne dla jednostki zmiany o charakterze technologicznym, rynkowym, gospodarczym lub prawnym w otoczeniu, w którym jednostka prowadzi działalność lub też na rynkach, na które dany składnik aktywów jest przeznaczony,*
- c) *w ciągu roku nastąpiła obniżka rynkowych stóp procentowych lub innych rynkowych stóp zwrotu z inwestycji i prawdopodobne jest, że obniżka ta wpłynie na stopę dyskontową stosowaną do wyliczenia wartości użytkowej danego składnika aktywów i istotnie podwyższy wartość odzyskiwalną składnika aktywów.*

Przesłanki pochodzące z wewnętrznych źródeł informacji

- d) *w ciągu okresu nastąpiły lub też jest prawdopodobne, że w niedalekiej przyszłości nastąpią znaczące i korzystne dla jednostki zmiany dotyczące zakresu lub sposobu, w jaki dany składnik aktywów jest obecnie użytkowany, lub - zgodnie z oczekiwaniami - będzie użytkowany. Do takich zmian zalicza się nakłady, które zostały poniesione w ciągu okresu, w celu ulepszenia lub zwiększenia wyników uzyskiwanych z tytułu składnika aktywów, lub na restrukturyzację działalności, do której dany składnik aktywów należy,*
- e) *dostępne są dowody pochodzące ze sprawozdawczości wewnętrznej świadczące o tym, że ekonomiczne wyniki danego składnika aktywów są, lub będą w przyszłości lepsze od oczekiwanych.*

112. Przesłanki wskazujące na potencjalne zmniejszenie odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości opisane w paragrafie 111 w dużej mierze odzwierciedlają przesłanki wskazujące na powstanie potencjalnej utraty wartości opisane w paragrafie 12.
113. Sytuacja, w której istnieją przesłanki wskazujące na to, że odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości ujęty w odniesieniu do danego składnika aktywów, z wyłączeniem wartości firmy, powinien przestać istnieć, albo powinien być zmniejszony, może wskazywać na to, że należy zweryfikować oraz skorygować pozostały okres użytkowania składnika aktywów, metodę amortyzacji (umorzenia) lub wartość krańcową zgodnie ze standardem mającym zastosowanie do tego składnika aktywów, nawet jeśli nie dochodzi do odwrócenia odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości, odnoszącego się do danego składnika aktywów.
114. *Ujęty w ubiegłych okresach odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości danego składnika aktywów, z wyłączeniem wartości firmy, należy odwrócić, wtedy i tylko wtedy, gdy od czasu ujęcia ostatniego odpisu aktualizującego nastąpiła zmiana wartości szacunkowych stosowanych do ustalenia wartości odzyskiwalnej danego składnika aktywów. W takim przypadku, za wyjątkiem sytuacji opisanych w paragrafie 117, należy podwyższyć wartość bilansową składnika aktywów do wysokości jego wartości odzyskiwalnej. Kwota podwyższenia stanowi odwrócenie odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości.*
115. Odwrócenie odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości odzwierciedla zwiększenie szacunkowego potencjału użytkowego składnika aktywów, albo w wyniku jego użytkowania bądź sprzedaży, od momentu, gdy jednostka po raz ostatni ujęła odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości w odniesieniu do tego składnika aktywów. Paragraf 130 nakłada wymóg określenia przez jednostkę gospodarczą, która ze zmian wartości szacunkowych spowodowała zwiększenie szacunkowego potencjału użytkowego. Do przykładów zmian wartości szacunkowych zalicza się:
- (a) zmianę podstawy wartości odzyskiwalnej (czyli, czy wartość odzyskiwalna oparta jest na wartości godziwej pomniejszonej o koszty sprzedaży czy na wartości użytkowej),
 - (b) zmianę kwoty lub terminu wystąpienia szacunkowych przyszłych przepływów pieniężnych lub stopy dyskontowej, jeśli wartość odzyskiwalna oparta była na wartości użytkowej
- lub
- (c) zmianę wartości szacunkowych składników wartości godziwej pomniejszonej o koszty sprzedaży, jeśli wartość odzyskiwalna oparta była na wartości godziwej pomniejszonej o koszty sprzedaży.

116. Wartość użytkowa składnika aktywów może osiągać wartość wyższą od jego wartości bilansowej po prostu dlatego, że wartość bieżąca przyszłych wpływów pieniężnych wzrasta w miarę przybliżania się terminu ich realizacji. Mimo to jednak, potencjał użytkowy składnika aktywów nie wzrasta. Tak więc, nie odwraca się odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości tylko ze względu na upływ czasu (określany czasem terminem „odwracanie” dyskonta), nawet jeśli wartość odzyskiwalna tego składnika aktywów przewyższa jego wartość bilansową.

Odwrócenie odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości pojedynczego składnika aktywów

117. **Wartość bilansowa składnika aktywów, z wyjątkiem wartości firmy, która została podwyższona w wyniku odwrócenia odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości, nie powinna przekroczyć wartości bilansowej, jaka zostałaby ustalona (po odjęciu umorzenia), gdyby w ubiegłych latach w ogóle nie ujęto odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości w odniesieniu do tego składnika aktywów.**
118. Wszelki wzrost wartości bilansowej składnika aktywów, z wyłączeniem wartości firmy, wykraczający powyżej jego wartości bilansowej, jaka byłaby ustalona (po odjęciu umorzenia), gdyby w ubiegłych latach w ogóle nie ujęto odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości w odniesieniu do tego składnika aktywów, stanowi przeszacowanie. Księgując to przeszacowanie, jednostka stosuje standard mający zastosowanie do danego składnika aktywów.
119. **Odwrócenie odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości składnika aktywów, za wyjątkiem wartości firmy, należy niezwłocznie ująć jako przychód w rachunku zysków i strat chyba, że dany składnik aktywów wykazywany jest w wartości przeszacowanej zgodnie z innym standardem (na przykład zgodnie z modelem opartym na wartości przeszacowanej omówionym w MSR 16 „Rzeczowe aktywa trwałe”). Każde odwrócenie odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości przeszacowanego składnika aktywów powinno być potraktowane jako zwiększenie kapitału z przeszacowania zgodnie z tym standardem.**
120. Odwrócenie odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości przeszacowanego składnika aktywów zwiększa bezpośrednio kapitał własny pod pozycją nadwyżka z aktualizacji wyceny. Jednakże, kwota odwrócenia odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości jest ujmowana jako przychód w rachunku zysków i strat do wysokości odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości danego przeszacowanego składnika aktywów, który został poprzednio ujęty jako koszt w rachunku zysków i strat.
121. **Po ujęciu odwrócenia odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości w kolejnych okresach należy tak skorygować odpis amortyzacyjny (umorzenie) dotyczący danego składnika aktywów, aby w ciągu pozostałego okresu użytkowania tego składnika aktywów dokonać systematycznego odpisania jego zweryfikowanej wartości bilansowej pomniejszonej o wartość końcową (jeśli takowa będzie występowała).**

Odwrócenie odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości ośrodka wypracowującego środki pieniężne

122. **Odwrócenie odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości ośrodka wypracowującego środki pieniężne powinno być przypisane do składników aktywów ośrodka, za wyjątkiem wartości firmy, proporcjonalnie do udziału wartości bilansowej każdego ze składników aktywów w wartości ośrodka wypracowującego środki pieniężne. Takie podwyższenie wartości bilansowych powinno być potraktowane jako odwrócenie odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości pojedynczych składników aktywów i ujęte zgodnie z paragrafem 119.**
123. **W wyniku przypisania kwoty odwrócenia odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości do ośrodka wypracowującego środki pieniężne zgodnie z paragrafem 122, wartość bilansowa danego składnika aktywów nie może osiągnąć wartości wyższej od najniższej spośród następujących kwot:**
- a) jego wartości odzyskiwalnej (jeśli istnieje możliwość jej ustalenia)
- oraz
- b) jego wartości bilansowej, jaka zostałaby ustalona (po odjęciu umorzenia), jeśli w odniesieniu do tego składnika aktywów w ogóle nie ujmowanoby odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości w ubiegłych okresach.

Kwota odwrócenia odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości, która miałaby, przy braku powyższych ograniczeń, być przypisana danemu składnikowi aktywów, powinna zostać proporcjonalnie przypisana do pozostałych aktywów należących do ośrodka wypracowującego środki pieniężne, z wyjątkiem wartości firmy.

IAS 36

Odwrocenie odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości „wartości firmy”

124. **Odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości wartości firmy nie może zostać odwrócony w kolejnym okresie.**

125. MSR 38 „Wartości niematerialne” wprowadza zakaz ujmowania wartości firmy, która została wytworzona we własnym zakresie. Prawdopodobne jest, że wszelki późniejszy wzrost wartości odzyskiwalnej wartości firmy w okresach następujących po ujęciu odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości wartości firmy będzie zwiększeniem wartości firmy wytworzonej we własnym zakresie, a nie ujęciem odwrócenia odpisu aktualizującego z tytułu przejętej wartości firmy.

Ujawnianie informacji

126. **W odniesieniu do każdej grupy aktywów, jednostka jest zobowiązana ujawniać następujące informacje:**

- a) **kwotę odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości ujętą w rachunku zysków i strat w ciągu danego okresu oraz pozycję (pozycje) rachunku zysków i strat, do której odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości został włączony,**
- b) **kwotę odwrócenia odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości ujętą w rachunku zysków i strat w ciągu okresu oraz pozycję (pozycje) rachunku zysków i strat, w której dokonano odwrócenia odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości,**
- c) **kwotę odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości przeszacowanych składników aktywów, która w ciągu okresu została odniesiona bezpośrednio na kapitał własny oraz**
- d) **kwotę odwrócenia odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości przeszacowanych składników aktywów, która w ciągu okresu została odniesiona bezpośrednio na kapitał własny.**

127. Za grupę aktywów uznaje się zespół aktywów o podobnym charakterze i sposobie użytkowania dla celów działalności jednostki.

128. Informacje wymagane na mocy paragrafu 126 mogą być prezentowane z innymi informacjami dotyczącymi danej grupy aktywów. Na przykład, informacja taka może zostać włączona do uzgodnienia wartości bilansowej rzeczowych aktywów trwałych na początek i na koniec okresu, które to uzgodnienie jest wymagane przez MSR 16 „Rzeczowe aktywa trwałe”.

129. **Jednostka, która stosuje MSR 14 „Sprawozdawczość dotycząca segmentów działalności” powinna ujawnić następujące informacje w odniesieniu do każdego segmentu działalności podlegającego obowiązkowi sprawozdawczemu zgodnie z podstawowym wzorem sprawozdawczym przyjętym przez tę jednostkę:**

- a) **kwotę odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości ujętych w rachunku zysków i strat oraz odniesionych bezpośrednio na kapitał własny w ciągu okresu,**

oraz

- b) **kwotę odwrócenia odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości ujętych w rachunku zysków i strat oraz odniesionych bezpośrednio na kapitał własny w ciągu okresu.**

130. **Zgodnie z przyjętym podstawowym wzorem sprawozdawczości finansowej, jednostka, która stosuje sprawozdawczość dotyczącą segmentów działalności zgodnie z postanowieniami MSR 14 „Sprawozdawczość dotycząca segmentów działalności” jest zobowiązana ujawniać następujące rodzaje informacji w odniesieniu do wszystkich pojedynczych segmentów działalności:**

- a) **zdarzenia i okoliczności, które doprowadziły do ujęcia lub odwrócenia odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości,**
- b) **kwotę odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości ujętą lub odwróconą,**

- c) w odniesieniu do pojedynczego składnika aktywów:
- i) rodzaj składnika aktywów
- oraz
- ii) segment podlegający obowiązkowi sprawozdawczemu, do którego składnik ten należy, na podstawie podstawowego wzoru sprawozdawczego przyjętego przez jednostkę gospodarczą (zgodnie z definicją zawartą w MSR 14 „Sprawozdawczość dotycząca segmentów działalności”, jeśli jednostka stosuje MSR 14),
- d) w odniesieniu do ośrodka wypracowującego środki pieniężne:
- i) opis ośrodka wypracowującego środki pieniężne (czyli, czy jest to linia produkcyjna, zakład przemysłowy, określony rodzaj działalności, obszar geograficzny, segment podlegający obowiązkowi sprawozdawczemu zgodnie z definicją zawartą w MSR 14),
 - ii) kwotę odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości ujętą lub odwróconą w podziale na grupy aktywów i segmenty podlegające obowiązkowi sprawozdawczemu na podstawie podstawowego wzoru przyjętego przez jednostkę gospodarczą (zgodnie z definicją zawartą w MSR 14 „Sprawozdawczość dotycząca segmentów działalności”, jeśli jednostka stosuje MSR 14)
- oraz
- iii) jeśli sposób grupowania aktywów w celu zidentyfikowania ośrodka wypracowującego środki pieniężne uległ zmianie od czasu przeprowadzenia poprzedniego szacunku wartości odzyskiwalnej ośrodka wypracowującego środki pieniężne (jeśli taki występuje), jednostka powinna opisać obecny i poprzedni sposób grupowania aktywów, jak również powody zmiany sposobu identyfikacji ośrodka wypracowującego środki pieniężne,
- e) czy wartość odzyskiwalna danego składnika aktywów (ośrodka wypracowującego środki pieniężne) odpowiada jego wartości godziwej pomniejszonej o koszty sprzedaży czy jego wartości użytkowej,
- f) jeśli wartość odzyskiwalna jest na poziomie wartości godziwej pomniejszonej o koszty sprzedaży, należy podać podstawę ustalenia wartości godziwej pomniejszonej o koszty sprzedaży (czyli, czy wartość godziwa została ustalona poprzez odniesienie do aktywnego rynku),
- g) jeśli wartość odzyskiwalna jest na poziomie wartości użytkowej - stopę (stopy) dyskontową zastosowaną do bieżącego i poprzedniego (jeśli takie występowały) szacunku wartości użytkowej.
131. Jednostka jest zobowiązana ujawnić następujące informacje dotyczące łącznej kwoty odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości ujętych (odwróconych) w ciągu okresu, o których, zgodnie z paragrafem 130, żadne informacje nie zostały ujawnione:
- a) główne grupy aktywów, do których odnoszą się odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości oraz główne grupy aktywów, na które odwrócenie tych odpisów aktualizujących wywarło wpływ,
 - b) najważniejsze zdarzenia i okoliczności, które doprowadziły do ujęcia i odwrócenia odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości.
132. Zaleca się ujawnienie założeń przyjętych przez jednostkę gospodarczą dla celów ustalenia wartości odzyskiwalnej składników aktywów (ośrodków wypracowujących środki pieniężne) w ciągu okresu. W przypadku, w którym wartość firmy lub składnik wartości niematerialnych o nieokreślonym okresie użytkowania jest uwzględniony w wartości bilansowej danego ośrodka, paragraf 134 nakłada na jednostkę gospodarczą wymóg ujawniania informacji o szacunkach stosowanych do wyceny wartości odzyskiwalnej ośrodka wypracowującego środki pieniężne.
133. Jeśli zgodnie z paragrafem 84, dowolna część wartości firmy przejętej w ciągu danego okresu w wyniku połączenia jednostek gospodarczych nie została do dnia bilansowego przypisana do ośrodka wypracowującego środki pieniężne (zespołu ośrodków), należy ujawnić kwotę nieprzydzielonej wartości firmy wraz z uzasadnieniem jej nieprzypisania.

IAS 36

Szacunkowe prognozy wykorzystywane do wyceny wartości odzyskiwalnej ośrodka wypracowującego środki pieniężne, który zawiera wartość firmy lub składniki aktywów o nieokreślonym okresie użytkowania

134. Jednostka jest zobowiązana ujawnić informacje wymagane zgodnie z punktami od a) do f) w odniesieniu do każdego ośrodka (ośrodków) wypracowującego środki pieniężne (zespołu ośrodków), jeśli wartość bilansowa przypisanej do niego wartości firmy lub składników wartości niematerialnych o nieokreślonym okresie użytkowania jest znacząca w porównaniu z należącą do jednostki łączną wartością bilansową wartości firmy lub składników wartości niematerialnych o nieokreślonym okresie użytkowania:

- a) wartość bilansową wartości firmy przypisanej do ośrodka (zespołu ośrodków) wypracowującego środki pieniężne,
- b) wartość bilansową składników wartości niematerialnych o nieokreślonym okresie użytkowania, które zostały przypisane do danego ośrodka (zespołu ośrodków),
- c) podstawę wyceny wartości odzyskiwalnej (wartość użytkowa lub wartość godziwa pomniejszona o koszty sprzedaży) danego ośrodka (zespołu ośrodków),
- d) jeśli wartość odzyskiwalna ośrodka (zespołu ośrodków) została ustalona w oparciu o jego wartość użytkową:
 - i) opis poszczególnych kluczowych założeń kierownictwa, na podstawie których opracowano prognozy przepływów pieniężnych za okres objęty najbardziej aktualnym budżetem/prognozą. Przyjmuje się, że kluczowe założenia to te, które wywierają największy wpływ na wartość odzyskiwalną ośrodka (zespołu ośrodków),
 - ii) opis stosowanej przez kierownictwo metody wyceny wartości przypisanej do każdego kluczowego założenia, stwierdzenie czy powyższe wartości odzwierciedlają dotychczasowe doświadczenia lub, jeśli jest to właściwe, są spójne z przesłankami pochodzącymi z zewnętrznych źródeł informacji, a jeśli nie są, stopień oraz przyczynę ich rozbieżności w stosunku do dotychczasowych doświadczeń lub zewnętrznych źródeł informacji,
 - iii) okres czasu na jaki kierownictwo opracowało prognozy przepływów pieniężnych na podstawie zatwierdzonych przez nie budżetów/prognoz finansowych oraz, jeśli w stosunku do ośrodka wypracowującego środki pieniężne (zespołu ośrodków) stosuje się okres dłuższy niż pięć lat, podanie powodów uzasadniających zastosowanie dłuższego okresu,
 - iv) stopę wzrostu zastosowaną do ekstrapolacji prognoz przepływów pieniężnych wykraczających poza okres objęty przez najbardziej aktualne budżety/prognozy, oraz uzasadnienie zastosowania każdej stopy wzrostu, która przewyższa średnie długoterminowe stopy wzrostu dla produktów, branży, kraju lub państw, w których działa jednostka, lub rynku, z którym związany jest dany ośrodek (zespołu ośrodków).
 - v) stopę (stopy) dyskontową wykorzystaną w prognozach przepływów pieniężnych.
- e) jeśli wartość odzyskiwalna ośrodka (zespołu ośrodków) została ustalona w oparciu o jego wartość godziwą pomniejszoną o koszty sprzedaży, należy przedstawić metodologię wyceny wartości godziwej pomniejszonej o koszty sprzedaży. W przypadku, w którym wartość godziwa pomniejszona o koszty sprzedaży nie została ustalona w oparciu o możliwe do zaobserwowania ceny rynkowe ośrodka (zespołu ośrodków), należy ujawnić następujące informacje:
 - i) opis poszczególnych kluczowych założeń, na których kierownictwo oparło wycenę wartości godziwej pomniejszonej o koszty sprzedaży. Za kluczowe uznaje się te założenia, które wywierają największy wpływ na wartość odzyskiwalną danego ośrodka (zespołu ośrodków),
 - ii) opis przyjętej przez kierownictwo metody wyceny wartości przypisanej poszczególnym kluczowym założeniom oraz stwierdzenie, czy powyższe wartości odzwierciedlają dotychczasowe doświadczenia lub, jeśli jest to stosowne rozwiązanie, czy są spójne z przesłankami pochodzącymi z zewnętrznych źródeł informacji, a jeśli nie są, to w jakim stopniu i dlaczego odbiegają od dotychczasowych doświadczeń oraz zewnętrznych źródeł informacji.

- f) jeśli uzasadnione i prawdopodobne zmiany kluczowych założeń, które kierownictwo przyjęło do wyceny wartości odzyskiwalnej ośrodka (zespołu ośrodków), sprawiają, że wartość bilansowa tego ośrodka (zespołów ośrodków) przewyższy jego wartość odzyskiwalną:
- i) kwotę nadwyżki wartości odzyskiwalnej ośrodka (zespołu ośrodków) nad jego wartością bilansową,
 - ii) wartość przypisaną kluczowym założeniom,
 - iii) wartość o jaką musi się zmienić kluczowe założenie (z uwzględnieniem wpływu tej zmiany na pozostałe zmienne) aby wartość odzyskiwalna ośrodka (zespołu ośrodków) była równa jego wartości bilansowej.
135. Jeśli wartość bilansowa wartości firmy lub składników wartości niematerialnych o nieokreślonym okresie użytkowania została w części lub w całości przypisana do ośrodków wypracowujących środki pieniężne (zespołów ośrodków), a kwota przypisana w ten sposób do poszczególnych ośrodków (zespołów ośrodków) nie jest znacząca w porównaniu z łączną wartością bilansową wartości firmy lub składników aktywów o nieokreślonym okresie użytkowania, należy ujawnić ten fakt wraz z podaniem łącznej wartości bilansowej wartości firmy lub składników wartości niematerialnych o nieokreślonym okresie użytkowania, które zostały do danych ośrodków (zespołów ośrodków) przypisane. Dodatkowo, jeśli wartość odzyskiwalna dowolnych ośrodków (zespołów ośrodków) została ustalona w oparciu o te same kluczowe założenie (założenia), a łączna wartość bilansowa przyporządkowanej im wartości firmy lub składników wartości niematerialnych o nieokreślonym okresie użytkowania jest znacząca w porównaniu z łączną wartością bilansową wartości firmy lub składników wartości niematerialnych o nieokreślonym okresie użytkowania, jednostka jest zobowiązana ujawnić ten fakt podając także:
- a) łączną wartość bilansową wartości firmy przypisanej do tych ośrodków (zespołów ośrodków),
 - b) łączną wartość bilansową składników wartości niematerialnych o nieokreślonym okresie użytkowania, które zostały do tych ośrodków (zespołów ośrodków) przypisane,
 - c) opis kluczowych założeń,
 - d) opis przyjętej przez kierownictwo metody ustalania wartości przypisanej kluczowym założeniom oraz stwierdzenie, czy powyższe wartości odzwierciedlają dotychczasowe założenia, lub, jeśli rozwiązanie takie jest uzasadnione, czy wartości te są spójne z przesłankami pochodzącymi z zewnętrznych źródeł informacji, a jeśli nie są, to dlaczego i w jakim stopniu odbiegają od dotychczasowych doświadczeń lub zewnętrznych źródeł informacji,
 - e) jeśli uzasadnione i prawdopodobne zmiany kluczowego założenia (założeń) mogą spowodować, że łączna wartość bilansowa ośrodków (zespołów ośrodków) przewyższy łączną kwotę ich wartości odzyskiwalnej, należy ujawnić:
 - i) kwotę nadwyżki łącznej wartości odzyskiwalnej danych ośrodków (zespołów ośrodków) nad ich łączną wartością bilansową,
 - ii) wartość (wartości) przypisaną kluczowemu założeniu (założeniom),
 - iii) wartość (wartości) o jaką musi się zmienić kluczowe założenie (założenia), z uwzględnieniem wpływu tej zmiany na pozostałe zmienne, aby łączna wartość odzyskiwalna ośrodków (zespołów ośrodków) była równa ich łącznej wartości bilansowej.
136. Zgodnie z postanowieniami paragrafów 24 lub 99, najbardziej aktualne wyliczenie wartości odzyskiwalnej ośrodka wypracowującego środki pieniężne (zespołów ośrodków) za poprzedni okres czasu, może być wykorzystane w kolejnym okresie w celu przeprowadzenia testu na utratę wartości danego ośrodka (zespołu ośrodków) w bieżącym okresie, pod warunkiem, iż spełnione zostały określone kryteria. W takim przypadku, informacje dotyczące danego ośrodka (zespołu ośrodków), które zostały ujawnione wraz z informacjami wymaganymi na mocy paragrafów 134 i 135, odnoszą się do przeniesionego do kolejnego okresu wyliczenia wartości odzyskiwalnej.

IAS 36

137. Przykład sytuacyjny 9 opisuje ujawnienie informacji wymaganych na mocy paragrafów 134 i 135.

Przepisy przejściowe oraz data wejścia w życie

138. *Jeśli zgodnie z postanowieniami paragrafu 85 MSSF 3 „Połączenia jednostek gospodarczych”, jednostka postanowi stosować MSSF 3 przed datą jego wejścia w życie, która została określona w paragrafach od 78 do 84 MSSF 3, jednostka jest także zobowiązana stosować postanowienia niniejszego standardu prospektywnie od tej samej daty.*
139. *W przypadku niestosowania MSSFu 3 we wcześniejszym terminie, jednostka powinna stosować niniejszy standard:*
- a) *w odniesieniu do wartości firmy oraz składników wartości niematerialnych przejętych w wyniku połączenia jednostek gospodarczych przeprowadzonego na mocy umowy zawartej w dniu 31 marca 2004 roku lub po tym terminie,*
- oraz*
- b) *w odniesieniu do wszelkich innych składników aktywów od początku pierwszego okresu rocznego, który rozpoczyna się w dniu 31 marca 2004 roku lub po tym terminie.*
140. *Zaleca się, aby jednostki gospodarcze, do których stosuje się paragraf 139, stosowały wymogi określone przez niniejszy standard przed datą jego wejścia w życie, która została określona w paragrafie 139. W przypadku, w którym jednostka zacznie stosować niniejszy standard przed datą jego wejścia w życie, wymaga się, aby stosowała równocześnie MSSF 3 oraz MSR 38 „Wartości niematerialne” (wersja zaktualizowana w 2004 roku).*

Uchylenie MSR 36 (wydanego w 1998 roku)

141. Niniejszy standard zastępuje MSR 36 „Utrata wartości aktywów” (wydany w 1998 roku).
-

Wykorzystanie technik wyceny wartości bieżącej do ustalenia wartości użytkowej

Niniejszy załącznik stanowi integralną część standardu. Załącznik zawiera wskazówki dotyczące stosowania technik wyceny wartości bieżącej do ustalania wartości użytkowej. Pomimo, iż w jego treści użyto terminu „składnik aktywów”, termin ten odnosi się w jednakowym stopniu do aktywów, jak i grup aktywów tworzących ośrodki wypracowujący środki pieniężne.

Części składowe wyceny wartości bieżącej

- A1. Wszystkie wymienione poniżej elementy odzwierciedlają łącznie różnice ekonomiczne, które występują pomiędzy składnikami aktywów:
- (a) szacunkowe prognozy przyszłych przepływów pieniężnych lub, w bardziej złożonych przypadkach, sekwencje przyszłych przepływów pieniężnych, które jednostka spodziewa się uzyskać z tytułu danego składnika aktywów,
 - b) oczekiwania dotyczące ewentualnych zmian w kwocie lub terminie wystąpienia powyższych przepływów pieniężnych,
 - c) wartość pieniądza w czasie odzwierciedlona przez bieżącą stopę rynkową wolną od ryzyka,
 - d) cena uwzględniająca niepewność związaną z naturą danego składnika aktywów,
- oraz
- e) inne czynniki, takie, jak: brak płynności, które mogłyby zostać odzwierciedlone przez uczestnika rynku w wycenie przyszłych przepływów pieniężnych jakie jednostka oczekuje uzyskać z tytułu danego składnika aktywów.
- A2. Niniejszy załącznik porównuje dwa podejścia wykorzystywane do ustalania wartości bieżącej, z których każde, w zależności od okoliczności, może zostać przyjęte przez jednostkę gospodarczą do ustalania wartości użytkowej składnika aktywów. Zgodnie z podejściem „tradycyjnym”, korekta z tytułu czynników od b) do e), które zostały opisane w paragrafie A1, jest ujęta w stopie dyskontowej („wbudowana w stopę dyskontową”). Podejście „oczekiwanych przepływów pieniężnych” zakłada natomiast, że czynniki b), d) oraz e) są podstawą korekty wyliczenia oczekiwanych przepływów pieniężnych skorygowanych o ryzyko. Bez względu na to, które podejście zostanie przyjęte przez jednostkę gospodarczą w celu odzwierciedlenia oczekiwań dotyczących prawdopodobnych zmian w kwocie oraz terminie uzyskania przyszłych przepływów pieniężnych, wynik końcowy powinien odzwierciedlać wartość bieżącą przyszłych przepływów pieniężnych, czyli średnio-ważoną wartość wszystkich prawdopodobnych wyników.

Ogólne zasady

- A3. W zależności od konkretnej sytuacji oraz specyficznych okoliczności dotyczących badanych aktywów, wykorzystuje się różne techniki szacowania stóp procentowych oraz przyszłych przepływów pieniężnych. Tym niemniej, wymienione poniżej ogólne zasady dotyczą wszystkich technik wykorzystywanych do ustalania wartości bieżącej w celu wyceny aktywów:
- (a) stopy procentowe zastosowane do zdyskontowania przepływów pieniężnych powinny odzwierciedlać założenia, które są spójne z założeniami przyjętymi do przeprowadzenia szacunku przepływów pieniężnych. W przeciwnym razie, wpływ wybranych czynników może zostać podwójnie uwzględniony lub pominięty. Na przykład, stopa dyskontowa wynosząca 12 % może zostać zastosowana w odniesieniu do wynikających z umowy przepływów pieniężnych z tytułu należnej pożyczki. Powyższa stopa odzwierciedla oczekiwania dotyczące przyszłego ryzyka nieuregulowania pożyczki o określonej charakterystyce. Analogiczna stopa w wysokości 12 % nie powinna być stosowana do dyskontowania oczekiwanych przepływów pieniężnych, ponieważ przepływy te uwzględniają już założenia dotyczące przyszłego nieuregulowania płatności.
 - b) szacunkowe przepływy pieniężne oraz stopy dyskontowe nie powinny uwzględniać subiektywnej oceny oraz czynników niezwiązanych z badanym składnikiem aktywów. Na przykład, celowe zaniżenie szacunkowych przepływów pieniężnych netto w celu podniesienia pozornej przyszłej rentowności składnika aktywów sprawi, że wycena stanie się subiektywna.
 - c) szacunkowe przepływy pieniężne lub stopy dyskontowe powinny odzwierciedlać określoną liczbę prawdopodobnych wyników, a nie pojedynczy, najbardziej prawdopodobny, najniższy lub najwyższy wynik.

IAS 36

Podejście tradycyjne i podejście oczekiwanych przepływów pieniężnych stosowane do wyceny wartości bieżącej*Podejście tradycyjne*

- A4. W celu ustalenia wartości bieżącej zgodnie z tradycyjną praktyką księgową, wykorzystuje się pojedynczą sekwencję szacunkowych przepływów pieniężnych oraz jedną stopę dyskontową, którą często określa się mianem „stopy proporcjonalnej do ryzyka”. Dlatego też, zgodnie z podejściem tradycyjnym uznaje się, że stosowanie pojedynczej stopy dyskontowej jest w stanie uwzględnić wszystkie oczekiwania dotyczące przyszłych przepływów pieniężnych oraz odpowiednią premię za ryzyka. Z tego właśnie powodu, podejście tradycyjne kładzie największy nacisk na wybór stopy dyskontowej.
- A5. W określonych sytuacjach, na przykład, kiedy porównywalne składniki aktywów występują na rynku, podejście tradycyjne jest także znacznie łatwiejsze w stosowaniu. W przypadku aktywów wypracowujących umowne przepływy pieniężne, podejście to odzwierciedla dodatkowo sposób, w jaki uczestnicy rynku opisują aktywa, np. „obligacje oprocentowane na 12 %”.
- A6. Nie we wszystkich sytuacjach podejście tradycyjne jest w stanie w odpowiedni sposób rozwiązać niektóre złożone problemy związane z wyceną, takie jak np. ustalenie wartości aktywów niefinansowych, dla których nie istnieje aktywny rynek lub brak rynku dla porównywalnych aktywów. Odpowiedni wybór „stopy proporcjonalnej do ryzyka” nakłada wymóg przeprowadzenia analizy przynajmniej dwóch pozycji – składnika aktywów, który istnieje na rynku i ma możliwość do zaobserwowania stopę procentową oraz składnika aktywów będącego przedmiotem wyceny. Odpowiednia stopa procentowa, która została przyjęta dla wycenianych przepływów pieniężnych, powinna wynikać z zaobserwowanej stopy procentowej dla drugiego składnika aktywów. W celu wyciągnięcia właściwych wniosków charakterystyka przepływów pieniężnych drugiego składnika aktywów musi być podobna do cech wykazywanych przez przepływy pieniężne składnika poddanego wycenie. Aby ustalić podobieństwo, osoba przeprowadzająca wycenę powinna wykonać następujące czynności:
- (a) określić sekwencję przepływów pieniężnych do zdyskontowania,
 - b) zidentyfikować na rynku inne składniki aktywów, które wydają się mieć podobną charakterystykę przepływów pieniężnych,
 - c) porównać sekwencję przepływów pieniężnych obu pozycji (lub „składników aktywów”), aby upewnić się, że wykazują one podobieństwo (na przykład, czy obie sekwencje są umownymi przepływami środków pieniężnych lub czy jedna z nich wynika z umowy, a druga jest szacunkowym przepływem środków pieniężnych?),
 - d) ocenić, czy jedna z pozycji obejmuje element (lub „posiada cechę”), który nie występuje w pozycji drugiej (na przykład, czy pierwsza pozycja wykazuje wyższą płynność od drugiej?),
- oraz
- e) ocenić czy w przypadku zmiany warunków gospodarczych, obie sekwencje przepływów pieniężnych będą zachowywać się (tzn. zmieniać) w analogiczny sposób.

Podejście oczekiwanych przepływów pieniężnych

- A7. W niektórych sytuacjach, podejście oczekiwanych przepływów pieniężnych jest bardziej skutecznym narzędziem, niż podejście tradycyjne. Podczas przeprowadzania wyceny, podejście oczekiwanych przepływów pieniężnych nie wykorzystuje pojedynczego, najbardziej prawdopodobnego przepływu środków, ale uwzględnia wszystkie oczekiwania dotyczące prawdopodobnych przepływów pieniężnych. Na przykład, przepływ środków pieniężnych może równać się 100 j.p., 200 j.p. lub 300 j.p., przy czym prawdopodobieństwo uzyskania powyższych wyników wynosi odpowiednio 10, 60 i 30 %. Wartość oczekiwana przepływu środków pieniężnych wynosi 220 j.p. Różnica pomiędzy podejściem tradycyjnym i metodą oczekiwanych środków pieniężnych sprowadza się więc do tego, że drugie podejście koncentruje się na bezpośredniej analizie badanych przepływów pieniężnych i opiera się na bardziej szczegółowo określonych założeniach wyceny.

- A8. Jeśli termin uzyskania przepływów pieniężnych nie może być z pewnością określony, podejście oczekiwanych przepływów pieniężnych pozwala także na zastosowanie technik wyceny wartości bieżącej. Na przykład, wynoszący 1 000 j.p. przepływ środków pieniężnych może być uzyskany za rok, 2 lata lub 3 lata, przy czym stopień prawdopodobieństwa dla poszczególnych wyników wynosi odpowiednio 10, 60 i 30 %. Przedstawiony poniżej przykład przedstawia przeprowadzone w opisanej sytuacji wyliczenie oczekiwanej wartości bieżącej.

Wartość bieżąca 1 000 j.p. za rok przy 5 %	952,38 j.p.	
Prawdopodobieństwo	10,00 %	95,24 j.p.
Wartość bieżąca 1 000 j.p. za 2 lata przy 5,25 %	902,73 j.p.	
Prawdopodobieństwo	60,00 %	541,64 j.p.
Wartość bieżąca 1 000 j.p. za 3 lata przy 5,50 %	851,61 j.p.	
Prawdopodobieństwo	30,00 %	255,48 j.p.
Oczekiwana wartość bieżąca		<u>892,36 j.p.</u>

- A9. Oczekiwana wartość bieżąca w kwocie 892,36 j.p. różni się od uzyskanego w sposób tradycyjny najlepszemu szacunkowi 902,73 j.p. (przy 60 % prawdopodobieństwa). Zastosowane w powyższym przykładzie tradycyjne wyliczenie wartości bieżącej wiąże się z koniecznością przyjęcia prawdopodobnego terminu uzyskania przepływów pieniężnych na potrzeby wyceny i dlatego też, nie odzwierciedla prawdopodobieństwa związanego z innymi terminami. Dzieje się tak, ponieważ stopa dyskontowa zastosowana w tradycyjnym podejściu do wyceny wartości bieżącej nie jest zdolna odzwierciedlić niepewności związanej z terminem.

- A10. Zastosowanie stopnia prawdopodobieństwa jest jednym z najważniejszych elementów podejścia oczekiwanych przepływów pieniężnych. Niektórzy uważają, że przypisanie stopnia prawdopodobieństwa wysoce subiektywnym szacunkom nie jest w stanie przynieść bardziej precyzyjnych wyników, niż te, które są obecnie uzyskiwane. Tym niemniej, właściwe zastosowanie tradycyjnego podejścia (zob. paragraf A6) wymaga tych samych szacunków i jest przy tym obciążone taką samą subiektywnością oceny, a nie zapewnia przejrzystości przeprowadzanych wyliczeń tak jak to czyni podejście oczekiwanych przepływów pieniężnych.

- A11. Wiele szacunków opracowanych zgodnie z bieżącą praktyką, w sposób nieformalny uwzględnia element oczekiwanych przepływów pieniężnych. Poza tym, wielu księgowych staje w obliczu potrzeby wyceny składnika aktywów dysponując ograniczonymi informacjami o prawdopodobieństwie wystąpienia ewentualnych przepływów pieniężnych. Księgowy może spotkać się, na przykład, z jedną z następujących sytuacji:

- szacunkowa kwota wynosi od 50 j.p. do 250 j.p., przy czym żadna z kwot, które mieszczą się w tej skali nie jest bardziej prawdopodobna niż pozostałe. Na podstawie ograniczonej ilości informacji można ustalić, że oczekiwany przepływ środków pieniężnych wynosi 150 j.p. $[(50 + 250)/2]$.
- szacunkowa kwota wynosi od 50 j.p. do 250 j.p., przy czym najbardziej prawdopodobna kwota równa się 100 j.p. Stopień prawdopodobieństwa wystąpienia poszczególnych kwot jest nieznan. Na podstawie ograniczonej ilości informacji można ustalić więc, że oczekiwany przepływ środków pieniężnych wynosi 133,33 j.p. $[(50 + 100 + 250)/3]$.
- szacunkowa kwota wynosi 50 j.p. (przy 10 % prawdopodobieństwa), 250 j.p. (przy 30 % prawdopodobieństwa) lub 100 j.p. (przy 60 % prawdopodobieństwa). Na podstawie ograniczonej ilości informacji można ustalić więc, że oczekiwany przepływ środków pieniężnych wynosi 140 j.p. $[(50 \times 0.10) + (250 \times 0.30) + (100 \times 0.60)]$.

W każdym z wymienionych przypadków, szacunkowy oczekiwany przepływ środków pieniężnych pozwala na znacznie bardziej dokładne ustalenie szacunkowej wartości użytkowej niż rozpatrywana indywidualnie kwota minimalna, kwota najbardziej prawdopodobna lub maksymalna.

- A12. Zastosowanie podejścia oczekiwanych przepływów pieniężnych podlega ograniczeniom wynikającym z analizy stosunku kosztów do korzyści. Może zdarzyć się, na przykład, że dysponując wieloma danymi, jednostka jest w stanie opracować szereg prognoz przepływów pieniężnych. W innych przypadkach, jednostka może nie być w stanie opracować bardziej szczegółowej prognozy zmiennych przepływów pieniężnych, nie ponosząc przy tym poważnych wydatków. Dlatego też, jednostka powinna zawsze oceniać czy ponoszenie kosztów zdobycia dodatkowych informacji zwiększa wiarygodność wyceny

IAS 36

- A13. Niektóre osoby uważają, że techniki oczekiwanych przepływów pieniężnych nie nadają się do wyceny pojedynczych pozycji lub pozycji o ograniczonej liczbie możliwych wyników. Dla poparcia swojej tezy, przytaczają przykład składnika aktywów, który zakłada otrzymanie dwóch możliwych wyników – przepływu środków pieniężnych w kwocie 10 j.p. przy 90 % prawdopodobieństwa oraz przepływu środków pieniężnych w wysokości 1 000 j.p. przy 10 % prawdopodobieństwa. Ponieważ oczekiwany przepływ środków pieniężnych wynosi w tym przypadku 109 j.p., krytycy tej metody podkreślają, że wynik ten nie odzwierciedla żadnej z kwot, które w rzeczywistości zostaną zapłacone.
- A14. Powyższe twierdzenia odzwierciedlają podstawowy spór dotyczący celu przeprowadzania wyceny. Jeśli przyjmiemy, że celem wyceny jest obliczenie łącznych wydatków, oczekiwane przepływy pieniężne nie odzwierciedlają szacunku oczekiwanych wydatków w sposób reprezentatywny i wierny. Przedmiotem niniejszego standardu jest jednak wycena wartości odzyskiwalnej składnika aktywów. Nie jest przy tym prawdopodobne, by wartość odzyskiwalna składnika aktywów wynosiła 10 j.p., nawet jeśli kwota ta odpowiada najbardziej prawdopodobnemu przepływowi środków pieniężnych. Dzieje się tak, ponieważ, ustalona kwota w wysokości 10 j.p. nie uwzględnia niepewności związanej z przepływem środków pieniężnych, która została odzwierciedlona w wycenie składnika aktywów, a niepewny przepływ środków pieniężnych został przedstawiony jako pewny. Żadna jednostka, która kieruje się racjonalnymi zasadami, nie sprzedałaby składnika aktywów o analogicznej charakterystyce za 10 j.p.

Stopa dyskontowa

- A15. Bez względu na to, które podejście zostanie przyjęte przez jednostkę gospodarczą do ustalenia wartości użytkowej składnika aktywów, stopy procentowe wykorzystane do zdyskontowania przepływów pieniężnych nie powinny odzwierciedlać ryzyka, o które szacunkowe przepływy pieniężne zostały już skorygowane. W przeciwnym razie, skutek oddziaływania pewnych założeń zostanie dwukrotnie uwzględniony.
- A16. W przypadku, w którym właściwa dla danego składnika aktywów stopa nie jest bezpośrednio dostępna na rynku, w celu oszacowania stopy dyskontowej, jednostka powinna przyjąć wartość zastępczą. Celem jest przeprowadzenie możliwie najbardziej dokładnego szacunku oceny rynkowej następujących pozycji:
- (a) wartości pieniądza w czasie za poszczególne okresy aż do końca okresu użytkowania danego składnika aktywów,
oraz
 - b) czynników b), d) i e) opisanych w paragrafie A1, w zakresie, w którym czynniki te nie spowodowały korekty wyliczenia szacunkowych przepływów pieniężnych.
- A17. Za podstawę powyższego szacunku, jednostka może przyjąć następujące stopy:
- (a) średnioważony koszt kapitału danej jednostki, ustalony za pomocą takich technik, jak kapitałowy model wyceny,
 - b) krańcowa stopa kredytu (zadłużenia) jednostki,
oraz
 - c) inne rynkowe stopy pożyczek/kredytów.
- A18. Powyższe stopy powinny zostać odpowiednio skorygowane, aby:
- (a) odzwierciedlić ocenę rynkową konkretnych rodzajów ryzyka związanych z szacunkowymi przepływami środków pieniężnych z tytułu danego składnika aktywów,
oraz
 - (b) wyeliminować ryzyka, które nie dotyczą szacunkowych przepływów pieniężnych uzyskanych z danego składnika aktywów lub ryzyka, o które szacunkowe przepływy pieniężne zostały już skorygowane.
- Należy uwzględnić takie rodzaje ryzyka, jak ryzyko związane z danym krajem, walutą oraz ceną.

- A19. Ponieważ sposób finansowania zakupu składnika aktywów przez jednostkę gospodarczą nie ma wpływu na przyszłe przepływy pieniężne, których oczekuje się z tytułu danego składnika aktywów, stopa dyskontowa jest niezależna od struktury kapitałowej jednostki oraz sposobu sfinansowania przez nią zakupu danego składnika aktywów.
- A20. Paragraf 55 nakłada wymóg stosowania stopy dyskontowej do kwoty przed opodatkowaniem. Dlatego też, jeśli podstawą do oszacowania stopy dyskontowej jest kwota po opodatkowaniu, podstawa jest korygowana, aby przywrócić ją do poziomu sprzed opodatkowania.
- A21. Aby ustalić wartość użytkową danego składnika aktywów, jednostka stosuje zwykle pojedynczą stopę dyskontową. Tym niemniej, jeśli wartość użytkowa jest wrażliwa na różnice w ryzykach dla poszczególnych okresów lub terminową strukturę stóp procentowych, jednostka powinna stosować różne stopy dyskontowe dla różnych okresów.
-

Załącznik B

Aktualizacja MSR 16

Treść niniejszego załącznika stosuje do jednostek gospodarczych, które stosują wymogi MSR 16 „Rzeczowy majątek trwały” (zaktualizowanego w roku 2003). Niniejszy załącznik traci moc z chwilą wejścia w życie MSR 36 „Utrata wartości aktywów” (wersja zaktualizowana w roku 2004). Załącznik ten zastępuje zmiany, które zostały wprowadzone przez MSR 16 (wersja zaktualizowana w roku 2003) do MSR 36 „Utrata wartości aktywów” (wydanie z roku 1998). MSR 36 (wersja zaktualizowana w roku 2004) zawiera wymogi zawarte w paragrafach, które stanowią część niniejszego załącznika. Dlatego też, jeśli jednostka stosuje MSR 36 (wersja zaktualizowana w roku 2004), stosowanie zmian wprowadzonych na mocy poprawionej wersji MSR 16 (wersja poprawiona w roku 2003) nie jest wymagane. Niniejszy załącznik stosuje się więc wyłącznie do jednostek gospodarczych, które zaczęły stosować MSR 16 (wersja zaktualizowana w roku 2003) przed datą jego wejścia w życie.

B1. W MSR 16 Rzeczowe aktywa trwałe dokonano następujących zmian:

Paragraf A4 w załączniku otrzymuje następujące brzmienie:

A4. W MSR 36 „Utrata wartości aktywów” (wydany w 1998) dokonano następujących zmian:

W tekście standardu paragrafy 4, 9, 34, 37, 38, 41, 42, 59, 96 oraz 104 otrzymały następujące brzmienie:

4. Niniejszy standard stosuje się do aktywów ewidencjonowanych w wartościach przeszacowanych (wartości godziwej) zgodnie z innymi standardami, na przykład, przeszacowaniem zawartym w MSR 16, „Rzeczowe aktywa trwałe”. Jednak ustalenie, czy mogła nastąpić utrata wartości danego przeszacowanego składnika aktywów, zależy od zasady przyjętej do ustalenia wysokości wartości godziwej tego składnika aktywów:

...

9. **Oceniając istnienie przesłanek świadczących o możliwości utraty wartości któregoś ze składników aktywów, jednostka powinna przeanalizować co najmniej następujące przesłanki:**

...

Wewnętrzne źródła informacji

...

- (f) **w ciągu okresu nastąpiły lub też prawdopodobne jest, że w niedalekiej przyszłości nastąpią, znaczące i niekorzystne dla jednostki zmiany dotyczące zakresu lub sposobu, w jaki dany składnik aktywów jest aktualnie użytkowany, lub, zgodnie z oczekiwaniami, będzie użytkowany. Do takich zmian zalicza się nie wykorzystywanie składnika aktywów, plany zaniechania działalności lub restrukturyzacji działalności, do której dany składnik należy, lub plany zbycia tego składnika aktywów przed uprzednio przewidzianym terminem**

oraz

...

34. Prognozy dotyczące wpływów środków pieniężnych, które muszą nastąpić, aby mogło dojść do wygenerowania wpływów środków pieniężnych z dalszego użytkowania danego składnika aktywów.
37. **Przyszłe przepływy pieniężne dotyczące danego składnika aktywów należy szacować na podstawie obecnego jego stanu. Szacunek przyszłych przepływów pieniężnych nie powinien zawierać w sobie szacunkowych przyszłych wpływów lub wpływów pieniężnych, których wystąpienia oczekuje się w związku z:**

...

- (b) **ulepszeniem lub udoskonaleniem wyników składnika aktywów.**

38. Ponieważ przyszłe przepływy pieniężne dotyczące danego składnika aktywów szacuje się uwzględniając jego obecny stan, do wartości użytkowej nie zalicza się:

...

- (b) przyszłych wpływów środków pieniężnych, które spowodują ulepszenie lub udoskonalenie wyników uzyskiwanych ze składnika aktywów lub odnośnych wpływów środków pieniężnych, których wystąpienia oczekuje się w związku z powyższymi wpływami.

41. Do czasu poniesienia przez jednostkę wydatków, które spowodują ulepszenie lub udoskonalenie wyników uzyskiwanych z danego składnika aktywów przekraczające pierwotnie oszacowane korzyści, do szacunków przyszłych przepływów pieniężnych nie wlicza się szacunkowych przyszłych wpływów pieniężnych, które, zgodnie z oczekiwaniami, nastąpią na skutek takich inwestycji (zob. przykład 6 załącznika A).

42. Do szacunków przyszłych przepływów pieniężnych zalicza się przyszłe wydatki, których przeprowadzenie jest konieczne do podtrzymania pierwotnie oszacowanych korzyści osiąganych z danego składnika aktywów w obecnym stanie. Jeśli ośrodek wypracowujący przepływy pieniężne obejmuje składniki aktywów o różnym szacowanym okresie użytkowania, a wszystkie z nich są niezbędne do dalszego prowadzenia działalności danego ośrodka, przy szacowaniu przyszłych przepływów pieniężnych związanych z danym ośrodkiem, przyjmuje się, że wymiana składników aktywów o krótszym okresie użytkowania stanowi część procesu jego bieżącej obsługi. Podobna sytuacja ma miejsce kiedy pojedynczy składnik aktywów składa się z komponentów o różnym szacunkowym okresie użytkowania: przy szacowaniu przyszłych przepływów pieniężnych wypracowywanych przez dany składnik aktywów, uznaje się, że wymiana elementów o krótszym okresie użytkowania stanowi część procesu jego bieżącej obsługi.

59. ***Odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości powinien zostać niezwłocznie ujęty jako koszt w rachunku zysków i strat chyba, że dany składnik aktywów wykazywany jest w wartości przeszacowanej zgodnie z innym standardem (na przykład zgodnie z modelem opartym na wartości przeszacowanej przewidzianym w MSR 16 „Rzeczowe aktywa trwałe”). Wszelkie odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości przeszacowanego składnika aktywów powinny być traktowane jako zmniejszenie wartości z tytułu przeszacowania zgodnie ze stosownym standardem.***

96. ***Oceniając, czy występują przesłanki wskazujące na to, że odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości, który był w okresach ubiegłych ujęty w odniesieniu do danego składnika aktywów, z wyłączeniem wartości firmy, jest zbędny albo powinien być zmniejszony, jednostka powinna przeanalizować przynajmniej następujące przesłanki:***

...

Wewnętrzne źródła informacji

- (d) ***w ciągu okresu nastąpiły lub też jest prawdopodobne, że w niedalekiej przyszłości nastąpią znaczące i korzystne dla jednostki zmiany dotyczące zakresu lub sposobu, w jaki dany składnik aktywów jest obecnie użytkowany, lub - zgodnie z oczekiwaniami - będzie użytkowany. Do takich zmian zalicza się nakłady, które zostały poniesione w ciągu okresu, w celu ulepszenia lub zwiększenia wyników uzyskiwanych z tytułu składnika aktywów, lub na restrukturyzację działalności, do której należy dany składnik aktywów***

oraz

...

104. ***Odwrócenie odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości składnika aktywów, za wyjątkiem wartości firmy, należy niezwłocznie ująć jako przychód w rachunku zysków i strat chyba, że dany składnik aktywów wykazywany jest w wartości przeszacowanej zgodnie z innym standardem (na przykład zgodnie z modelem opartym na wartości przeszacowanej omówionym w MSR 16 „Rzeczowe aktywa trwałe”). Każde odwrócenie odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości przeszacowanego składnika aktywów powinno być potraktowane jako zwiększenie kapitału z przeszacowania zgodnie z tym standardem.***